

AREGCEL

Ára 3000 korona

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., RÓK SZILÁRD-UTCA 19
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
TELEFONJAI: JOZS. 143-26, JOZS. 34-42

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évről 88.000 kor. Egy év száma ára 30 Groszkor 150 sokol, 120 lira, 1 francia frank

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTANTOL
REGGELIG: JOZSEF 8-30, JOZSEF 10-16

V. évfolyam

Budapest, 1926 október 18

42. szám

Az új kereskedelmi miniszter kijelenti A Reggel-nek, hogy a legteljesebb erővel az ipar és a kereskedelem rendelkezésére akar állani

„A közgazdasági ágak megerősödése az ország megerősödését jelenti” — Mihelyt Bud pénzügyminiszterrel letárgyalta a kereskedelem adósárelmeit, részletes programot fog adni.

(A Reggel tudósítójától.) Orom-utca 20. Itt, a Gellérthegy északi oldalán lakik az új kereskedelmi miniszter. Az ajtóra kitett névjegyén még ez áll:

Hermann Miksa

műegyetemi ny. r. tanár, nemzetgyűlési képviselő

A Reggel munkatársának arra a kérdésére, hogy egy kormánypartit nyilatkozat szerint „nem bizonyos, hogy győzge egészsége miatt minden idejét a kereskedelmiügyre tára gondjainak szentelheti-e”, a következőket feleli nagyon komolyan:

— Kétségtelen, hogy négy hónappal ezelőtt el volt győngülve a szervezetem. Tulságosan el voltam foglalva és ennek következtében teljesen kimerültem. Ekkor elutaztam a svájci hegyek közé, Arresába, ahol négy hónapig pihentem. Amikor azután szóba került, hogy elvállaljam a kereskedelmi miniszterséget, tanácsot kértem az orvosaimtól, akik kijelentették, hogy

a miniszteri tárcát nagyobb rizikó nélkül elfogadhatom.

Csak arra van szükség, hogy ha járadástog érkezik, egy-két órát megpihenjek. Nagy ambícióval fogok hozzá hivatalos ügyeim intézéséhez. Hétfőn délelőtt 10 órakor veszem át a hivatalomat, természetesen minden formáság mellőzésével. Azután bemegyek a parlamentbe, délután pedig már megkezdem a tárgyalásokat a minisztérium vezető tisztviselőivel. Hétfőn folytatom és előreláthatóan be is fejezem a tanácskozást hivatali elődömmel, Walkó külügyminiszter ural is, kedden délelőtt pedig a minisztérium tisztviselői karát fogadom.

— Egyik elődje — vetették most közbe — akkoriban nagy föltűnést keltő kijelentést tett:

„Nem vagyok ellensége a kereskedelmeknek!”

A közvélemény most arra vár, hogy kegyelmes uram kijelentse: nemcsak hogy nem ellensége, hanem remélhetően jobbarója is a kereskedelmeknek.

— Ezt talán fölösleges is megállapítanom — mondja a kereskedelmiügyi miniszter —, mert ha nem volnék meggyőződve arról, hogy

a nagy- és kiskereskedelem egyaránt nem is annyira támogatást, mint inkább teljes érdeklődést és jóakaratot kíván és érdemel meg,

nem is vállaltam volna el a kereskedelmiügyi tárcát. És hogy elvállaltam, mérnökember létemre elsősorban annak megdölgölése után tettem, hogy

mindenekelőtt technikai problémák megoldásáról szó, ami azonban korántsem

jelenti azt, hogy az ipar és a kereskedelem elsősorú érdekei háttérbe szorulhassanak.

Meg vagyok győződve arról, hogy a nagy- és kiskipar, valamint a nagy- és kiskereskedelem mellett veheti igénybe egy embernek és egy minisztériumnak teljes munkacerejét, mert

e közgazdasági ágak megerősödése az ország megerősödését is jelenti.

Ez világos. És ezt nem is kell külön programba foglalni.

Munkatársunk most megkérdezte, hogy melyek azok

a technikai problémák,

amelyek a kereskedelmi minisztériumot elsősorban fogják foglalkoztatni. A miniszter így válaszolt:

— Itt mindenekelőtt

a villamosági és általában az energia-kérdésre gondolok, amely immár megérett arra, hogy állandóan felszínen tartsuk és megoldjuk.

Ezután megemlítették, hogy a kereskedelem minden más termelési ágánál súlyosabb válságban van, mert míg a mezőgazdaság és az ipar nem nélkülözi teljesen az állam támogatását, addig a kereskedelmet állami intézkedések is sújtják, nemcsak az igazságtalan adópolitikát, hanem a szövetkezeteknek túllengő támogatása formájában is, ami éles ellentétben áll

a kereskedelem szabadságának

elvével.

— Amennyire nem vagyok barátja — válaszolta a kereskedelmiügyi miniszter — az elhamarkodott kijelentéseknek, éppen annyira nem szeretek általánosságban nyilatkozni. A kereskedelem „szabadsága” attól függ, hogy mit értünk ezen kifejezés alatt. Mindenesetre megnyugtató körülmény, hogy

a gazdasági szerződések megkötése — amint értesülök — immár a befejezéshez közeledik.

A kereskedelmi szerződések hálózatának építése hasznára lesz a kereskedelmeknek és én kijelenthetem, hogy

a legteljesebb erővel akarok a kereskedelem rendelkezésére állani, éppen úgy, mint az iparnak is.

A kereskedelmi miniszter végül kijelentette, hogy mihelyt Walkó külügyminiszterrel befejezte tanácskozásait és Bud pénzügyminiszterrel is letárgyalta a kereskedelem adósárelmeit és a fázisrendszer kiterjesztését, részletes programot fog adni.

Ludvig Dénes

Szerenád a szfinkszek előtt

Ami mosoly a mázos tányéron, ami virulás a tulipános lánán, ami belészótt ábránd a cifra szűrőn, ami tündérorzági bűbáj a Hortobágy délibábjában és ami mélységes íz a magyar földön termett édes mustban van, az mind reánk ragyog és felénk árad szemünket-fülünket és szívünket-lelkünket gyönyörködtetőn a Hány János előadásából. A bemutató közönsége csillogó szemmel, felidülve jött ki az Operaházból a langyos októberi éjszakába, az Andrassy-utra. Mintha valami nagy öröm ért volna mindnyájunkat. Ez a csodálatos szép magyar produkciót, amelynek az elandító bájával, a csókolnivaló kedvességeivel szinte betelni nem lehet, ezt a friss magyar eredményt, ezt az országokat hódítandó magyar virtust, ezt az enyészhetetlen nemzeti értéket, amit a Hány János operai előadása jelent, egy rajongó lelki, kivételes magyar művészembernek köszönhetjük, a mi nagyon szerettünk és tisztelt barátunknak, Márkus László író, rendező és diszlettervező urnak, a Magyar Királyi Operaház főrendezőjének. Az ezüstöző idő már hozzányult ennek a délcég, álmodó kékszemű, diákos lelkezősében mosolygó, nemes művészembernek a fürtjeihez, mire méltó helyére kerülhetett, mire talentumának, tudásának, elragadó ajándékait odaadhatta az ország közönségének. Régen éreztük ily magyarnak és ily istenadta magyar gazdagságot hirdetőnek és magyar fölényt parancsolónak a mi színházunkat, mint a Hány János estjén az Operát, a Márkus László bütykölő keze alatt és az apostolok útját járó Kodályunknak mágiikus ös muzsikálása mellett. Mily nagyszerű frontja a magyar erőnek, mily tündöklő fényjátéka a tehetségnek! Te rejtelmes magyar föld, amely minden hajnalon attilai kincseket vetsy föl, festő, költő, zenész, színész genieket, elképesztő bőségben, mert elfogyhatatlan és kiszikkadhatatlan ennek a magyar földnek a virágos termő televőnye, Mennyi szív és szellem, mennyi szépség és magasrendűség. Egy eltehetségtelenedett Európát el tudnánk öröklé látni a legfelsőbb nivőjű művészekkel. És ezen a varázsos tájon, ezen a magyar földön, amely ennyi isteni palántát tud hajtani, ezen az áldott földön nem tud ebből a nagyszerűségből, ebből a gyönyörűségből, ebből az emberségből semmi azoknak az embereknek a lelkébe, képzeletébe belekerülni, akiket az egyetlen-egy érzékeny életünk egészsége és boldogsága, vagy koldussága, szerencsétlensége mulik. Dániánál életrevalóbb, termékenyebb munkára termett ez a nép és Irország sanyaru, meddő életét éli, sorsát szenvedti. Ugyanez a mesés magyar föld szüli a mi tehetetlen országvezetőinket, a mi kövesszívű bürokráciánkat, a mi ki nem világozott lelki, gyűlöletet dajkáló politikus urainkat és a mi veredő diákjainkat és a mi pribékösztönű adószedő közegeinket. Megdölgönt s megfoghatatlan, Ó te megáldott és megvert magyar föld!

Fölrobbant egy kínai csapatszallító hajó 1200 ember pusztult el a robbanás következtében

London, október 17.

(A Reggel tudósítójának távtrata.) A „Sunday Express” tudósítója jelenti Shanghaiból: Kiu-kiangnál a „Kuang-Fung” nevű kínai gőzösön, amelyen Sun-Csuan-Fung 1550 katonája volt,

több ezer gránát és nagymennyiségű egyéb munió felrobbant. A robbanás következtében

1200 ember életét vesztette, a többiek közül sokan a lángokban, illetve a folyó habszámban pusztultak el.

„A kormány lelkiismeretének kérdése, hogy decemberben, vagy jövőre, vagy – két-három év múlva lesz-e a választás” — mondja Scitovszky belügyminiszter

— „Megvan a törvényes lehetősége a decemberi választásnak és a mandátum-meghosszabbításnak is” —

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este megjelent a kormánypartban Scitovszky Béla, az új belügyminiszter is. A Reggel munkatársának alkalma nyílt arra, hogy megkérdezze tőle, csakugyan van-e szó külön bizottság összehívásáról a nemzetgyűlés minden oldalát érdeklő új választókerületi beosztás ügyében.

A belügyminiszter

így válaszolt:

— Ilyen bizottság összehívásáról egyáltalán nincs tudomásom, mint ahogy egyetlen belügyminiszteri ténykedésem eddig annak a levélnek az elküldése volt, amelyben bejelentettem a nemzetgyűlés elnökségéről való lemondásomat. A második miniszteri ténykedésem pedig az lesz, hogy

hétfőn délben 1 órakor átveszem hivatalomat.

Ezt megelőzően 1/2 órák veszek búcsút a nemzetgyűlés tisztviselői karától.

Munkatársunk most megemlítette, hogy az ellenék aggodalommal tekint az új választások elé, mivel kormányparti hírek szerint

„irtóhadjárat” készül az ellenzék ellen.

— Eltől igazán nem kell tartani, — válaszolta mosolyogva a belügyminiszter, — mert ellenzékre annyira szükség van, hogy ha nem volna, föl kellene találni és minden áron meg kellene teremteni.

— Az ellenzék szükséges rossz, — vetette most közbe Urbanits képviselő, munkatársunk pedig megkérdezte, hogy

mi igaz a decemberi választások híreiből,

tekintettel arra, hogy több kormányparti képviselő, mint például az éppen jelenlevő Urbanits Kálmán is fönnen hirdeti, hogy még ebben az évben választásra kerül a sor.

Mielőtt még a belügyminiszter válaszolhatott volna, Urbanits közbevetően megjegyezte, hogy neki sincsenek információi az új választások terminusáról, csupán az érzése az, hogy még ebben az évben kiírják a választásokat.

— A helyzet az — mondotta most a belügyminiszter —, hogy a lehetőség éppen úgy nincs kizárva annak, hogy a felsőházi javaslat megszavazása után a kerületi beosztásról tör-

vénys” felhatalmazás alapján rendeleti úton gondoskodják a kormány és még ebben az évben kiírja a választásokat,

mint ahogy nincs kizárva a törvényes

Fábián Béla rákosszentmihályi beszámolóján éles harcot hirdettek a kormány ellen a gyűlés szónokai

Az ügyeletes rendőrtisztviselő Pakots József beszédét két ízben is megszakította

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délután dr. Fábián Béla beszámológyűlést tartott Rákosszentmihályon a „Vén fiúk”-nagytalálkozóban, amely zsúfolásig megtelt a helybeli demokrata párt és liberális gondolkodó polgárok tömegével.

Negyedi-Szabó Béla

beszédében fölpanaszolta, hogy a szanalás és a szörnyű adóterhek keservessé teszik az életet.

Dr. Fábián Béla

beszélt ezután. — Az elhunyt vezér zászlajával jöttünk — mondotta —, amelyet 32 évig tartott magasan és amely alatt mindig az elnyomottak, a szegények és elesettek ügyéért harcolt. A budapesti polgármesterválasztásról beszélt ezután, amelynek súlyos tanulsága van. Az arany középutat hirdették elgáncsolták Bácsy polgármesterségét, nyíltan a jobboldal mellé állottak. Az a tanulság ebből, hogy a liberális gondolkodó társadalom ne hagyja magát megfélemlíteni a közép- és aranyulakát hirdetőktől, hanem nyíltan és őszintén álljon azok mellé, akik nem költnek paktumokat. Majd rátért a választások kérdésére. Senki sem tudja, hogy mikor lesznek a választások. Csak abból sejtethető a választások közelsége, hogy odaát most társasvacsorákat és beszámolókat tartanak. De vajon miről számolnak be? Emlekezzenek, hogy a forgalmi adóügyben a pénzügyminiszternél jártunk, aki ígéretet tett, hogy bevezeli a fázisrendszert, de helyett a fázisrendszert vezette be.

GYÖNYÖRÜ

PERZSA

BUNDÁK

RÓZSA

szücsnél
Krisztof-tér sarok.

lehetősége a mandátummeghosszabbításnak sem.

Fölfogásom mint belügyminiszternek ugyanaz, mint amit házelnök koromban vállaltam, az tudniillik, hogy itt csak az ország érdeke lehet irányadó.

Ha az ország érdeke nem engedi meg a választást, akkor nem szabad választatni, ha pedig megengedi, akkor kell választatni.

Erről a kérdésről még nem döntött a kormány és a felsőházi vita során is csak az fog tisztázódni, hogy lesz-e mandátummeghosszabbítás vagy sem. A felsőházi javaslat szövege ugyanis itt nem egészen világos, amikor ki mondja, hogy az országgyűlés mandátuma öt évre szól. Eszerint, ha a nemzetgyűlés alakulna át az országgyűlés alsóházává, akkor

mandátuma öt esztendővel automatikusan meghosszabbodik.

Ha tehát a nemzetgyűlés ezt nem akarja, akkor a felsőházi javaslat szövegét megfelelően módosítani kell és kimondania, hogy az országgyűlés alsóháza átalakuló nemzetgyűlés időtartama, élettartama nem öt, hanem, mondjuk, két vagy három esztendő.

Az a kérdés viszont, hogy a kormány még ebben az évben, vagy tavasszal, vagy a nyáron választhat-e, továbbra is nyitva marad.

miután a törvényes felhatalmazás alapján kizáróan a kormány lelkiismeretétől, illetve mérlegelésétől függ, hogy az ország érdekei mit irnak ezen a téren parancsolóan elő.

Adómérséklést is ígért, ezzel szemben egyes helyeken 300%-kal emelték az adót. És ugyanakkor van szívük a rokkantaknak 100.000 koronát adni havonta, amikor munkavégelni osztagnaknak milliárdokat és Lillajüreden nyaralóra 16 milliárdot és egy szénészárságnak 2 milliárdot adnak. Nem tartom helyesnek azt sem, hogy éjszaka csendőrnél vigyék be azokat, akik nem letevének. De

legfőképpen elítélem az egyetemi verekedésket.

A magyar magyart ver, ugyanakkor, amikor az egész világon béket állhatnak és a száz esztendő óta haragban álló Franciaország és Németország képviselői békejobbot nyújtanak egymásnak és a tartós béke eszméjéről vitáznak. Ezután

Pakots József

azzal kezdte beszédét, hogy a közelmúlt napokban a kormány egy ál-gesztálással visszaadta megbízatását. Komédia ez, az egyik kullisszán eltávozik, hogy a másikon visszajöjjen. Az el-múlt két esztendő alatt a hazugságok politikájában... E szakvanknál

az ügyeletes rendőrtisztviselő figyelmeztette Pakotsot, hogy nem engedi meg az ilyen erős kitételeket.

amire Pakots kijelentette, hogy politikai véleményét megmondta a parlamentben és itt is elmondja. Azzal folytatta, hogy az utóbbi időben ebben az országban megszűnt a politikai erkölcs és csúfá telék a legemesebb jelszavakat. A rendőrtisztviselő rövidesen újból megszakította Pakots József beszédét, amelyben ezután a közélet tisztasága érdekében az igazi tiszta, tükös, általános választójogot sürgette.

Bródy Ernő

azzal kezdte beszédét, hogy itt az ellenzéknek azért kell harcolnia, ami más országban rég eldöntött kérdés: a tükös szavazásért, a sajtószabadságért és az esküdtszékért. Hallottunk nyilatkozatot, hogy az új belügyminiszter új sajtótörvényt készít elő. A sajtó nem közigazgatási ügy, a sajtó igazságtűgy. Szabad sajtó nélkül a polgárság sereglmei, bajai nem kerülnek a nyilvánosság elé. Végül Gondos Lajos elnök zárta be a gyűlést, amely után 150 terítékes banketten ünnepelték Fábián Bédát, a kerület képviselőjét.

Elismerten kitiñő szabású valódi angol gyanta-szövetekből

átmeneti-és télikabátok

gyönyörű kivitelben, nagyon olcsón, készen kaphatók

Elegáns férfiruhát mérték után készítik

WIDDER térfelzabó

IV, Városház-utca 20 Telefon 95-76

Budán Tóri villa és egy több lakásból álló földszintű ház olcsón eladó. — REIZEF, Országház-utca 18. — Telefon 123-65

Üdülés, szórakozás
week-end a
Margitszigeten
Szombat délutántól hétfő délig szálloda, ételmezés, gyógyfürdők, autóhasználat általánosan összesen személyenként 260.000. 2 személyre 540.000 korona
Jegyek a Lipót-kört 2. sz. alól induló autóbuszokon válthatók

MAGYAR SZÍNHÁZ

Szeretek egy színésznőt!

Titkos

Csontos

Törzs

Alfonz spanyol király és Primo de Rivera ellen Barcelonában merényletet akartak elkövetni

A merénylőket félórával a király vonatának érkezése előtt letartóztatták

Páris, október 17.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A „Chicago Tribune” közli Pertinaxnak külön futárral Spanyolországból kapott jelentését, amely szerint

öt barcelonai kommunistát letartóztattak, mert az odaérkező Alfonz király és Primo de Rivera tábornok ellen merényletet akartak elkövetni.

A szindikalisták, akiket félórával a vonat érkezése előtt tartóztattak le,

erősen föl voltak fegyverkezve.

A barcelonai helyőrség száz tisztje, akiket az egyenruha viselésétől dekretummal tiltottak, a királyt érkezésekor óvációnál, Primo de Riverát pedig ellenséges kiáltásokkal fogadták.

Kiütéses tifusztünetekkel

vasárnap a járványkórházba szállítottak egy szabósegédet, aki 14 társával érkezett Törökországból

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délután dr. Végő János tiszti főorvos értesítette a főkapitányság központi ügyeletét, hogy a déli órákban a Szabolcs-utca 15. számú házból Darnovszky Imre 40 éves szabósegédet

kiütéses tifusztünetekkel a Szent László-járványkórházba szállították.

A tiszti főorvos közölte a főkapitánysággal azt is, hogy Darnovszky Imrét kihallgatták a járványkórházban, ahol elmondotta, hogy

14 társával együtt Törökországból érkezett és e hó 9-én Lökösházánál lépték át a magyar határt. Végő János tiszti főorvos sürgős intézkedésre bírta föl a rendőrséget, hogy a Törökországból hazatért embereket tartózkodási helyét gyorsan nyomozzák ki, hogy a szükséges hatósági óvintézkedéseket haladéktalanul megtehesse. A főkapitányság e bejelentés vétele után telefonon nyomban érintkezésbe lépett a lökösházi kirendeltséggel, amely rögtön meg is állapította, hogy hova utaztak a Törökországból hazatért emberek, miután a határátlépésnél valamennyien bemondták itthoni lakimüket. A kirendeltség jelentéséből kitért, hogy

a kiütéses tifusz-gyanús utasok már szétszéledtek az országban.

Erre vasárnap délután egész sereg detektívét mozgósítottak a Törökországból hazatértek fölkuatására. Sikerült is kinyomozni, hogy a keresett emberek közül

hat jelenleg is Budapestben tartózkodik, míg nyolcan néhány nappal ezelőtt vidékre utaztak.

azonban ezek pontos címét is sikerült megállapítani. A főkapitányság a nyomozás eredményéről értesítette a tiszti főorvost, valamint azokat a szolgabirodákat, amelyek területére a nyolc ember eltávozott. A szükséges óvintézkedéseket még vasárnap mindenütt megtették.

Budapestre hozzák Gärtner Marcellt is, aki új adatokat akar közölni a Tisza-gyilkosságról

Az elhalt Hüttner Sándor naplót irt a gyilkosságról, amelyet Gärtner szerint ma is rejtegetnek a váci fegyház lakói. — Sztanykovszky Tibort súlyos kimerültsége miatt vasárnap nem hallgatták ki

(A Reggel tudósítójától.) A Tisza-gyilkosság pótnyomozása során, amint ismeretes, szombaton Budapestre hozták Sztanykovszky Tibort, akinek megkezdett kihallgatását Sztrubián Dezső rendőrtanácos szombaton kénytelen volt abbahagyni, mert

Sztanykovszky a kihallgatás alatt mély álomba merült.

Amikor hosszabb idő után fölébredt, elmondta, hogy az utasítás rendkívül kimerítette. Sztanykovszky ezért szünnapot kapott és így vasárnap nem folytatták kihallgatását. Szombati kihallgatásakor — A Reggel értesülése szerint — érdekes új dolgok elmondásához fogott. Nem a maga szerepéről beszélt, hanem kijelentette, hogy az ügy történetét akarja tisztázni. Egyébként

a pótnyomozás vasárnap újabb eseménnyel bővült.

Vasárnap ugyanis Sztrubián rendőrtanácosnál megjelent dr. Földváry Béla ügyvéd és bejelentette, hogy védené, Gärtner Marcell, a váci fegyházból értesülést küldött, hogy ő is jelentős vallomást tudna tenni. Gärtner azt állítja, hogy

a váci fegyházban elhalt Hüttner Sándor naplót irt a Tisza-gyilkosságról

és ez a napló ma is ott kering a váci fegyház lakói között, akik azt gondosan rejtegetik. A főkapitányságon ugy döntöttek, hogy

Gärtneret is elhozzák Vácra,

hogy tisztázzák a gyilkosságról készült állítólagos napló ügyét. A pótnyomozás ezek szerint még hosszabb időt fog igénybevenni.

Egy részeg Kocsis vasárnap hajnalban hátbaszurt egy rendőrt,

aki életveszélyes sebesülésével előállította támadóját a központi ügyeletre

(A Reggel tudósítójától.) A szombatról vasárnapra virradó éjszaka a Józsefváros egyik elhagyatott utcájában, a Tömő-utcában teljesített őrszemes szolgálatot Sipos II. István rendőr. A közeli kocsmából veszekedés zaja hallatszott ki, mire a rendőr elindult, hogy megnézzé a kiabálás okát. A kocsmában egy részeg embert talált, névszerint Galocsik József kocsist, aki késsel a kezében fenyegette a többi vendégeket. A rendőr a részeg embert fölcsillította, hogy tegye el a kését és menjen haza. A kocsis ugy is tette, mintha szót fogadna a rendőrnek, zsebébe tette a kését, amire Sipos II. István megfordult és el akart menni. Alig tett azonban két lépést, éles fájdatmal érzett a hátában:

a részeg ember késével a lapockájába szurt.

A rendőr nem vesztette el lélekjelenlétét, megfordult, kirántotta a kardját és a következő pillanatban

teljes erővel a részeg ember karjára sujtott.

Ezután Galocsik Ferencet megrögzte, a véres kését fölemelte a földről, magához vette és a kocsist a főkapitányság központi ügyeletre állította elő. Miután jelentette a véres éjszakai kalandot az ügyeletet vezető rendőrtanácosnak, leült, hogy jelentését írásba foglalja, ekkorra azonban sebe annyira érzett, hogy eszméletlenül esett össze a központi ügyelet hivatali helyiségében. Az időközben behívott rendőrorvos megvizsgálta Sipos II. István központi rendőrt és megállapította, hogy hátába szurt késpenge a lapocka alatt majdnem a tüdőig ért és

életveszélyes sebet ejtett rajta.

A merénylő részeg kocsist, aki karján szintén meglehetősen súlyosan megszebesült, közben szintén orvosi ápolásban kellett részesíteni. A hivatalát kötelességtudóan végző rendőrt autón azonnal beszállították a Mosonyi-utcai rendőrkórházba, Galocsik Ferencet pedig a rabkórházba vitték. Dr. Sztrubián Dezső rendőrtanácos, a főkapitányság sérülési osztályának helyettes vezetője vasárnap délelőtt személyesen szállt ki a rendőrkórházba, majd a rabkórházba, hogy a verekedés szereplőit kihallgassa. Galocsik Ferenc előtt kihallgatása után kihirdette az előzetes letartóztatásról szóló végzést. A főkapitányságon elhatározták, hogy a mind sürűbben megismétlődő éjszakai verekedésekkel szemben szigorított intézkedéseket fognak életbeléptetni. A bátor rendőrt — amint értesülünk — dr. Marinovich Jenő főkapitány a mai nap folyamán megjelenő napiparancsban megdicséri.

Vasárnap éjfél után halálra gázolt a villamos egy férfit a Lövölde-téren

(A Reggel tudósítójától.) A Lövölde-tér és Király-utca sarkán vasárnap éjszaka 1 órakor egy 10-es jelzésű villamoskocsi

halálra gázolt egy jólöltözött férfit.

A szerencsétlen ember a kocsi kerekei alá került, amelyek

a fejét teljesen összeroncsolták.

Személyazonosságát megállapítani éppen ezért nem lehetett, mert semmiféle igazolóírást zsebében nem találtak. A halálos villamosgázolás ügyében a nyomozást a rendőrség megindította.

ALBUS HÁZISZAPPAN * HARANG SZINSZAPPAN * ALBUS KÉZMOSÓ * A

ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS ALBUS

Az **ALBUS** szóra ügyeljünk

SZAPPAN * ALBUS KÉZMOSÓSZAPPAN * HARANG SZINSZAPPAN * ALBUS

Horthy kormányzó: A nemzet életére törtek, akik Tisza István életét kioltották

Leleplezték Tisza István szobrát Debrecenben

Debrecen, október 17.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délelőtt ezrekre menő közönség résztvételével és országos ünnep keretében leleplezték le a debreceni Tisza István-tudományegyetem előtt Tisza István gróf első szobrát az országban.

Horthy Miklós kormányzó Klebelsberg miniszter kíséretében különvonaton érkezett Debrecenbe, ahol megszemlélte a helyiségeket, majd megtekintette a klinikai telepet és résztvett az egyetem záróünnepén. Illjefalvy Vitéz Géza rektor megnyitójára után Klebelsberg átadta a klinikai telepet az egyetemi tanácsnak. A kormányzó beszédében elismeréssel adózott azoknak, akiknek áldozatkésztsége és buzgalma a klinikák létesítéséhez hozzájárult és Korb Flóris műépítésznek, az egyetemi épületek tervezőjének átnyújtotta a II. osztályu magyar érdemkeresztet. Végül aláírta a zárokkönyvet, amelyet az egyetem falába helyeztek el. Tisza István gróf szobrának, Kisfaludy-Stróbi Zsigmond mester gyönyörű alkotásának leleplezése is résztvett a kormányzó. Klebelsberg miniszter ismertette

Tisza életét, politikai szerepét és történelmi jelentőségét, amire a szoborról lehallott a lepel. Ezután Berzeviczky Albert méltatta Tisza Istvánt. A beszéd után

a kormányzó a nemzet koszoruját helyezte el a szobor talapzatára:

— Tisza a magyar férfi erőneinek megtestesítése volt — mondotta —, mint ember, államférfi és katoná.

Akik életét kioltották, a nemzet életére törtek.

A szobor a maga némaságában telere hívja a magyar nemzet sírúseit.

A kormányzó szavai után Zsitvay Tibor a nemzetgyűlés, Klebelsberg miniszter pedig a kormány koszoruját tette le a szoborra, ahová ezenkívül a különböző testületek és egyesületek több mint 50 koszorút helyeztek el. A szoborleleplezés után a kormányzó meglátogatta László Miklós tábornokot, a debreceni helyőrség parancsnokát és Baltházár Dezső református püspököt. A Bika-szállóban rendezett bankett után a kormányzó a közoktatásügyi miniszter kíséretében Ujfehértóra ment a tanyai iskolák megtekintésére.

A szólokok csak jót mondtak Bacher Emilről és végighallgatva a sok dícséretet, szinte dőlnak lecsúsz az elmult esztendő. Alomnak tetszett, hogy egyáltalában válságba került a Viktória-konzern, hogy letartóztatták, majd háziorvosok fogsgában tartották, majd háziorvosokba helyezték. A valóság csak ez a sárdomb, amely a pénzért és a velejáró hatalomért folyó küzdelemben emelkedett egyik napról a másikra, itt, ebben a esődes temetőben. (P. B.)

„Mindig névtelen hősök jelentkeznek és beszélnek bele a világba, — mondja Ádám professzor, aki átvette tanszékét és rövidesen megkezdi előadásait

(A Reggel tudósítójától.) Ádám Lajos egyetemi tanár szombaton reggel átvette a Szent István-kórház egyik pavilonját, amelyet a III. sebészeti klinika céljaira fog átalakítani. Ezek után mindenféle föltűnést keltett az egyik reggeli újságnak az a vasárnapi tudósítása, hogy „mértékadó egyetemi körök” megállapították, hogy a kórházpavilon átvételéről szóló tudósítások „nem földik a tényeket”.

Ugyanezen „mértékadó körök” szerint a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultása följüggesztette Ádám professzor előadási jogát és ezért nem adta át neki a tanszékét sem. A Reggel munkatársa beszélt

Ádám Lajos

professzorral, aki a következőket mondta: — Érdekes, hogy mindig névtelen hősök jelentkeznek és beszélnek bele a világba, persze alaptalanul. Én csak annyit tudok, hogy megkaptam a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter ur leíratát, amelyben fölszólított, hogy szombaton reggel 8 órakor jelenjek meg a Szent István-kórházban és Jeszenszky Sándor miniszteri tanácsossal, Palóczy János számvevő fötanácsossal, valamint az egyetem gazdasági hivatalának igazgatójával

működjen közre az átadásnál, illetően a pavillon átvételénél.

Fölhívták a miniszter ur arra is, hogy átadással és berendezési költségekre vonatkozóan a legnagyobb takarékoság szem előtt tartása mellett tegyek előterjesztést. Ennek alapján szombaton reggel

megtörtént az illető pavillon átvétele a kultuszminiszterium részéről, utána pedig a miniszterium illetékes megbízottai nekem adták át a pavilont

a harmadik sebészeti klinika céljaira. Ezek a tények. Arról viszont, hogy az orvosi fakultás följüggesztette volna előadói jogomat, nem tudok, de ezt nem is tartom valószínűnek. Mihelyt az átalakítás megtörténik, előadásaim megkezdésének nem lesz semmi akadályá.

Vasárnap délután temették Bacher Emilt, a Viktória-konzern vezérigazgatóját

(A Reggel tudósítójától.) Néhány év előtt még kilencszázmilliárd vagyona volt, malomkirálynak nevezték, mintihogy körülbelül 27 malomnak volt korlátlan ura, mellesleg voltak házi, hús halastavai és egy tízezer holdas birtoka. Mindezzel szemben, amikor egy évvel ezelőtt ez a gigantikus vagyon válságba került, 70 éves volt, fáradhatatlanul munkabíró, hatalmas, szinte fúrge és törhetetlenül bizakodó. Amikor azt a bátoratlan kérdést kockáztattuk meg, hogy, ha az ember 70 éves, 900 milliárdja van és egész életében dolgozott, itt volna az ideje a pihenésnek, Bacher Emil indulatosan tiltakozott:

— Én nem tudok és nem akarok pihenni. Most akarok igazán dolgozni, hogy kikörüljünk a válságból, hogy újból visszaállítsam a Viktória-konzern hírnevét...

Ha valaki 70 éves korában még gondolni sem akar a pihenésre, okvetlen kivételnek egyéniség. Ha nem így lenne, Londonban nem kapott volna minden különösebb nehézség nélkül 450 milliárdot, még pedig olyan időben, amikor Magyarországra még egy penny külföldi pénzt sem mertek „kikerlelni”.

Kedden este 10 órakor még tárgyalt a Viktória-malom irodájában. Megszokott nyugalmát elvesztve magyarázta a maga igazát ügyvédeknek, aki figyelmesebbek az öreg urat, hogy kiemélje idegeit, fejezze be a tárgyalást, mert gondolni kell az egészségére is.

— Én a közgazdasági élet Petőfije vagyok — felelte Bacher. — Nem ágyban, párnák között, hanem a harc mezején fogok meghalni. — Pénteken reggel már halott volt.

Vasárnap délután 4 órakor temették el Bacher Emilt a Kerepesi-úti izraelita temetőben. Az utcán az autók beláthatatlan sora várakozott, bent a temetőben még a sírdombokra és síremlékekre is fölmásztak az emberek, hogy jobban lássanak. A rendet a Viktória-malom néhány tüzoltója igyekezett föntartani, azonban nem sok sikerrel. A temetésen megjelentek:

Frey Kálmán, a tőzsde alelnöke, Vajna Ede fővárosi tanácsnok, Stux Emil, a Malomegyesület elnöke, Lingner Sándor miniszteri tanácsos és Schneller Sándor a Molnár részéről, Lőránt Béla, Katona Zsigmond, Sándor Pál és Balkányi Kálmán, az Omlak képviselőjében, Földiák Gyula, Lőderer Sándor és Ehrlich G. Gusztáv a Pesti Izr. Hitközség képviselőjében, továbbá Kelemen Lajos, Ruszt Oszkár, Herzog Antal, Fellner Henrik, Friedmann Dezső, Adler Gyula, Arányi Ignác, Krämer József, Wellisch Alfred, dr. Gál Jenő, Fejő Simon, Dános Marcel, Pásztor Miksa, a Pénzüntézési Központ igazgatója és még számosan.

A szertartásteremben dr. Hevesi Simon főrabbi és Linetzkij főkanonok végezték az egyházi szertartást, amelynek befejezése után Hevesi főrabbi méltatta az elhunyt érdemeit. Ezután a Viktória-malom tisztviselői és munkásai kivitték a koporsót a sírhoz. Itt elsőnek Rőzsavölgyi Manó igazgató beszúgatta el Bacher Emilt a Viktória igazgatósága nevében, utána Stux Sándor a Malomegyesület nevében beszélt, majd a tisztviselők és munkások nevében Palóczy Bódog igazgató mondott beszúgatót.

A 40 év óta fönnálló **Schleifer és Klein-cég**
V, József-tér 13

megszünik

A raktáron levő összes fehérnemű, kalap- és nyakkendőkülönlegességeiből

föltűnő olcsó árusítást rendez

Új cégtulajdonos:
Somló,

a volt Vértesi és Somló-cég birtagja

LOVAS VÍVÓ-

TERMEK

Andrássy-út 21

HÖLGY-ÉS GYERMEK-SVÉDTORNÁ ÉS VÍVÓ-KURZUSOK

Telefon: 118—61

FEDUZZSÁLEM

NÉZZE MEG

CONRAD VEIDT

HALÁLRŐZSÁKBAN

ALAKÍTÁSÁT A

A RADIÓBAN! 1. 5/8, 5/8, 5/10 ÓRAKOR

A PALACÉBAN! 5. 5/8, 5/10 ÓRAKOR

ELŐADÁSOK KEZDETE:

Vigszínház

A Noszty-fiu esete Tóth Marival

Minden este

Zongorák

legszóolidabbán részletre is
Reveczky-utca 9. sz. Waldmannál
Szenkirkályi-utca sark.

Készpénztőkéjét a legelőnyesebben kamatoztatja és gyűmölcsöszteti a Róth Bank

Fönnáll 1906. év óta Bpest, Vilmos eszáz-út 43

Hétfőre újabb botrányokat jeleztek az egyetemi rendzavarók

A megfenyegetett hallgatók küldöttségileg kértek védelmet az egyetemen. — Erődy-Harrach Béla és Domanovszky Sándor dékánok kijelentették, hogy személyesen garantálják a rendet

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap egész nap izgalmas tanácskozásokat tartottak azok a főiskolai hallgatók, akik nem tartoznak az utóbbi években alakult főiskolai egyesületekhez és akiket az elmúlt hét folyamán az egyetem épületeiben újabb bántalmazások értek. Az igazgató vasárnapi tanácskozások oka az volt, hogy még szombaton este

megüzenték a liberális és zsidó főiskolai hallgatóknak, hogy ne merjék megközelíteni az egyetemet kaput, mert hétfőn már őrt áll az ifjuság és véres események történhetnek.

Az üzenet forrása az a határozat, amelyet a szombati ifjusági nagygyűlés után a gyógyszerészeti fakultás hallgatói hoztak, persze, nem hivatalosan, hanem bizalmas körben. A nagygyűlés, amint ismeretes, kimondta, hogy a kormánytól a numerus clausus kiterjesztését és a zsidóság nemzeti kisebbségé váló nyilvánítását kéri. Ez a határozat bátorította föl az ifjuság egy részét arra, hogy a gyógyszerészeti fakultás kimondja, hogy az egyetemi hallgatók „önmaguk gondoskodnak mindazok eltávolításáról, akik személyek az egyetem falain belül nem kívánatos”. A gondoskodás egyik formája a hétfői verekedés bejelentése volt. A liberális és zsidó egyetemi hallgatók, bár számtalan előre jelzett verekedés maradt már el, mégis szükségnek látták, hogy foglalkozzanak azzal a kérdéssel,

vajjon hétfőn elmenjenek-e az egyetemi előadásokra?

A közgazdasági egyetem liberális és zsidó hallgatói egyesületük Rákóczi-uti helyiségében még szombaton este gyűlést tartottak, amelyen a zavargások ügyével foglalkoztak. A gyűlés után küldöttség kereste föl ifj. dr. Erődy-Harrach Bélát, a közgazdasági egyetem dékánját, aki előtt a küldöttség szövegétette, hogy a további is beígért botrányok miatt azok a zsidó egyetemi hallgatók, akiknek a numerus clausus alapján joguk van ahhoz, hogy az egyetemet látogassák,

megfontolásra veszik, vajjon ne tartsák-e magukat távol az előadások látogatásától.

Dr. Erődy-Harrach Béla dékán sajnálkozását fejezte ki az elmúlt kínos egyetemi események fölött, majd azt a kijelentést tette, hogy a hallgatók látogassák csak nyugodtan az előadásokat, mert

ő, a dékán, személyesen felel azért, hogy a közgazdaságtudományi szakon rend lesz.

A mintegy 40 főnyi küldöttség ezután a bölcsészeti kar dékánját, dr. Domanovszky Sándort kereste föl, aki szintén kijelentette, hogy melyen sajnálja az egyetemen előfordult kínos incidenseket. Azonban, mondotta Domanovszky dékán, járt nála egy másik küldöttség is és ez fölmutatta a „Magyar Újság” egyik cikkét,

amely szerint a gyógyszerészeti szakon a legutóbbi igazoltatásokat az verekedéseket az okozta, hogy Méhely professzor előadása alatt arra a kijelentésre, hogy Magyarországon több kommunizmus nem lesz, egy zsidóvallású hallgató azt kiáltotta közbe, hogy lesz. Amikor a dékán ezt közölte a liberális egyetemi hallgatók küldöttségével, ezek kijelentették, hogy a cikk állításai valótlanok,

a verekedések oka nem lehetett a zsidó hallgató közbeszólása, mert Méhely tanár óráján semmilyen közbeszólás nem hangzott el.

Gróf Andrassy kijelenti,

hogy csak akkor kezd aktív harcot a kormány ellen, ha komoly kilátásai lesznek gyökeres rendszerváltozásra. Fogalma sincs arról, vajjon van-e egyáltalán külpolitikája a kormánynak „Bethlen téli választása taktikai fogás”

(A Reggel tudósítójától.) A nemzetgyűlés szerdán kezd meg a felsőházi törvényjavaslat vitáját és politikai körökben érdeklődéssel várják, hogy gróf Andrassy Gyula ebből az alkalomból

kilép-e eddigi passzívításából és a felsőházat vitát megelőzően reflektál-e Bethlen miniszterelnök holnapra várt külpolitikai expozéjára.

Ezekről a kérdésekről vasárnap délután alkalmunk volt beszélni

gróf Andrassy Gyulával,

aki a következőket mondta a Reggel munkatársának:

— Nem vettem komolyan Bethlen lemondását és még ma sem értem, hogy tulajdonképpen milyen célt akart elérni ezzel a lépésével. Rejtélyes politikai célok kényszerítették a miniszterelnököt elhatározására. Objektív politikai szempontból annakidején megértettem volna a bizalmi kérdés fölvetését főfelé, hogy a politikai felelősség megállapításáért, de

amikor már helyrehozhatatlan faít acemplit-teremtettek, a lemondásnak alkotmányjogi és parlamenti indokát nem tudom belátni.

Éppen ezért valószínűleg nem is reflektálók Bethlen felszólalására, hanem egyelőre csak megfigyeléseket tesztek. Az utóbbi idők eseményei megerősítettek abban a felfogásban, hogy a régi bizalmatlansággal álljunk szembe a Bethlen-kormányval.

Sürgős rendszerváltozást tartok szükségesnek

és az aktív harcot akkor kezdem meg a kormánnyal szemben, amikor komoly kilátásaim lesznek arra, hogy gyakorlati eredményeket érthetek el. Nem hiszem, hogy Bethlen elfogadható külpolitikai programot adjon. Külpolitikájukat annyira titokzatosan csinálják, hogy fogalmam sincs, vajjon

Domanovszky dékán erre úgy nyilatkozott, hogy ha mégis azért történt volna az egyetemi rendbontás, amivel ezt a „Magyar Újság” indokolja, úgy a rendbontás nem illelhető el teljes mértékben. A dékán végül kijelentette azt is, hogy a liberális és zsidó hallgatók minden aggodalom nélkül látogassa az előadásokat, mert a jövőben az egyetem falain belül semminemű rendbontást meg nem tűr. Ezek után vasárnap újabb tanácskozásokra jöttek össze azok az egyetemi hallgatók, akiknek tartaniok kell a beígért zavargásoktól. E tanácskozásokon több védelmi terv merült föl, így sokan amellett is érveltek, hogy

hétfő reggeltől kezdve csak abban az esetben látogadják az előadásokat, ha a kultuszminiszter intézkedéssel biztosítja, hogy az egyetemi órákon testi épségük veszedélymentese nélkül jelenhetnek meg.

Hosszu viták után a késő esti órákban végül is egy határozat, hogy a megüzent igazoltatások és kilátásba helyezett verekedések ellenére is hétfőn rendszeresen elmennek az előadásokra és a hétfői nap eseményeitől teszik függővé további magatartásukat.

van-e egyáltalában külpolitikája a kormánynak.

A miniszterelnök nem tartja szükségesnek, hogy erről az egyik legfontosabb kérdéstről fölvilágosítsa az országot. Amintohogy nem is érdemes megadni ezt a fölvilágosítást, mert

az ország egy sem reagál külpolitikára, hanem csak a fejét bólogatja.

Megemlítetük gróf Andrassy Gyulának, hogy megbízható forrásból kapott hírek szerint a kormány esetleg még a téli folyamán választást fog és ezzel kapcsolatban kormánypartik körökben azt hoangoztatják, hogy a három legitimista vezér:

gróf Andrassy Gyula, őgróf Pallavicini György és Rakovszky István semmi esetre sem fognak mandátumhoz jutni.

— Téli választásra egyre emlékszem — válaszolta Andrassy gróf — a Tisza-féle téli választásra. Sok ember pusztult bele. Ez az emberkínzás csak akkor volna megindokolható, ha égetően fontos kérdések kívánná. Ezeket a szempontokat azonban nem találom meg a mai helyzetben.

Bethlen téli választása nem egyéb taktikai fogásnál.

Azt hiszik, hogy az adminisztráció hatalma nagyobb lesz télen, mint máskor. Ilyen kicsinyes, önző motívumoknál nem szabad elvárnunk a téli választások szervezésének kitenni. Amellett a fegyver visszafelvéle ósúlhet. Tisza István téli választása sem ütött be a kormányra néve kedvezően, ez volt az egyetlen eset, amikor választáson albukott a magyar kormány. Ami azt a kérdést illeti, hogy Bethlen ki akar szorítani néhányunkat a parlamentből, ezen nem esodálkozom, ez megfelel az ő személyeskedő politikájának.

LÁSZLÓ és FEKETE

különleges női és férfi divatkelme áruháza
IV, Koronaherceg-utca 14-16

Népszerű osztály a félelemeleten

(Külön bejárat az utcaközben levő kapun is)

Nagy mulasztást követ el saját érdekével szemben, ha „Népszerű osztályunkat a félelemeleten” nem tekinti meg! Naponta százával keresik föl az érdeklődők ezen osztályunkat, ahonnan kivétel nélkül mint vásárlók távoznak, mert az óriási kereslet dacára kimeríthetetlen készleteinkből mindig tudunk t. vásárlóinknak olyan

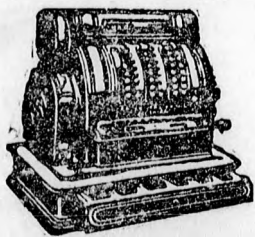
női és férfi szövet, selyem és mosókelme maradékokkal

szolgálni, amelyek a legkényesebb igények kielégítésére is várakozáson fölül alkalmasak

Ezzel egyidejűleg ugyancsak fönti osztályunkon a mult idényről visszamaradt — de nem divatját mult — szövetek árusítása is folyamatban van

Győződjön meg eddig még nem létezett olcsó árainkról!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Megérkeztek végre Budapestre is a

„KRUPP“-féle regisztráló és ellenőrző pénztárgépek,

melyek minden eddig ismert ilyen gépet a modern külső, elcsönndű anyag és szerkezet, nemkülönbön kettelt, általánós üzembiztonság, tartósság, garancia és ár tekintetében többszörösen fölúlmulnak és a külföldön már évek óta kifogástalanul működnek. — Legújabb érdekelben cselekszik tehát, ha ezen

„KRUPP“-féle Standard Versenygyártmányokat

alatti mintaraktárunkban mielőbb megtekintni, hol azokat működésben és kívánatra teljesen díjtalanul minden ételkényeszer nélkül saját üzlethelegységben is bemutatjuk. „KRUPP“-féle regisztráló és ellenőrző pénztárgépek terjesztést vállalata Budapest, V. kerület, Szechenyi-utca 8. szám. Telefon: Terés 40-00.

Kérjen képes árlapot a szakma megjelölésével

„A politikai amnesztia előmozdítaná az általános kibékülés lehetőségét” – mondják a Kormánypártban

Az ifjúsági nagybizottság „követelése” Komoly tárgyalásnak még csak alapja se lehet. — Ma és holnap csak formális ülést tart a Ház

(A Reggel tudósítójától.) A nemzetgyűlés hétfői ülését megelőzően vasárnap este szokatlannak élénk volt az élet a kormánypárt Eszterházy-utcai párhelyiségében. A kormányváltás gyors és programszerű megoldásán kívül leginkább az a hír foglalkoztatta a képviselőket, hogy a frankhamisítók megkegyelmezése érdekében indított akcióval kapcsolatban a szocialisták általános politikai amnesztiát sürgetnek. Az egységpárti képviselők

sem Windischgrätzék megkegyelmezését, sem pedig az általános politikai amnesztiát nem tartják egyelőre aktuális kérdésnek,

de többen akadtak, akik kijelentették, hogy a politikai amnesztia kérdését belátható időn belül föltétlenül napirendre kell tűzni, melyet Vass miniszternek a „kommunista veszedelméről” szóló kijelentései meglehetősen tisztázódtak. A Reggel munkatársa beszélt ebben az ügyben

Rubinek Istvánnal,

aki a következőket mondotta:

— Az általános, vagy legalább is részleges politikai amnesztia mindenestre

előmozdítaná az általános politikai kibékülés lehetőségét,

a megkegyelmezés azonban a kormányzó ur legsajátabb ténye, amelybe a parlamentnek sem lehet beleszólása.

Munkatársunk most megkérdezte, mi a vélemény a kormánypártban az ugynevezett „ifjúsági nagybizottság” legújabb „követeléséről”, amellyel a numerus clausus kiterjesztésére és a zsidóságnak nemzeti kisebbségé való nyilvánítására szólítják föl a kormányt.

— Nem hiszem — válaszolta mosolyogva Rubinek —, hogy ez a „követelés”

komoly tárgyalásnak még csak alapja is lehessen.

Pártunk teljesen igazat ad Scitovszky belügyminiszternek abban, hogy a diák tanuljon és ne politizáljon.

Rubinek közölte végül A Reggel munkatársával, hogy amennyiben Illés József szerdán nem gyogyulna meg, ő fogja a felsőházi törvényjavaslat előadói tisztét átvenni. Erre való tekintettel

Pesthy igazságügyminiszter vasárnap már meg is küldötte Rubineknek a javaslat egyetlen új szakaszát,

amely az alsóház és a felsőház elnöki hatáskörének szabályozásáról szól. A javaslat ettől a kiegészítéstől eltekintve megmarad régi formájában és kormánypárti körökben arra számítanak, hogy a felsőházi vita négy hét alatt klotúr alkalmazása nélkül is befejeződik. Ma délelőtt 11 órakor csupán formális ülést tart a Ház. Scitovszky Béla, az új belügyminiszter kijelenti a házelnökségről való lemondását és

Bethlen miniszterelnök fölszólalása után megindul a napirendi vita.

A demokratikus ellenzék a vitában való részvételét addig teszi függővé, hogy a miniszterelnök ad-e új kormányprogramot vagy sem. A keddi, újabb csak formális ülés napirendjére az új házelnök megválasztását fogják csak kitűzni, vagyis a nemzetgyűlés a felsőházi javaslat tárgyalásával szerdán kezdi meg őszi munkáját.

Meghitt jóbarátságban éltünk. A vörös forradalom kitörésekor hallatlan inzultus ért: letepték katonatiszti dísztinkóimát és

én elkeseredésemben otthagytam a hadsereget.

Igy kerültem gróf Wimpffen uradalmába. Az első időkben minden jól ment, de később úgy érzem, hogy

megalázóan bántak velem.

Nem panaszkodtam emiatt csak egyszer, amidőn a gróf egyik rokonának elkesergettem, hogy valami változást tapasztalok a velem való bánásmódban. Ez sem segített. — *újra érzem kellett bizonyos megaláztatásokat.* Ezért hagytam ott az állásom, ezért süllyedtem és szállítottam le. A királyi ítélőtábla dr. Hubert Gustáv védő előterjesztése után bűnösnek mondotta ki a vádlottat a terhére rótt bünteléseimben, de a büntetését egyévi börtönre változtatta, amelyből 8 hónapot kitöltötnek vettek. Ebben az időtében a felek megnyugodtak, úgy, hogy az jogerőssé vált.

Bálint professzor Bethlen kívánságára vasárnap megvizsgálta Illés Józsefet,

a felsőházi javaslat beteg előadóját és megállapította, hogy szerdán elmondhatja előadói beszédét a parlamentben

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délből riasztó hírek terjedtek el Rakovszky Iván volt belügyminiszter egészségi állapotának súlyosbodásáról. Hír szerint a volt belügyminisztert Adám professzoron kívül megvizsgálta

Bálint Rezső

egyetemi tanár is, aki erre vonatkozóan a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— A volt belügyminiszter urat csakugyan megvizsgáltam és megállapítottam, hogy a rekonvaleszcencia után van, aggodalomra tehát nincs semmi ok. Azt hiszem, hogy

5–6 hét múlva újabb akcióképes lesz és részvehet a politikai életben.

Érdekes, hogy Bálint professzor

a kormány kívánságára szombaton este megvizsgálta Illés Józsefet, a felsőházi törvényjavaslat előadóját is.

— Illés Józsefnek kéthetes influenzája — mondotta munkatársunknak Bálint professzor — elmulóban van és immár lényegtelen katar-rusa csak apró hőemelkedéseket okoz. A vizsgálat során arról volt szó, hogy

megtarthatja-e szerdán a parlamentben előadói beszédét.

Véglegesen kedden döntjük el ezt a kérdést, én azonban remélem, hogy szerdán teljesen rendbejön és nem lesz szükség a helyettesítésére.

Legényei Pintér Imrét,

az ismert urlovast és volt huszárfőhadnagyot üzletszerűen elkövetett családok miatt egyévi börtönre ítélte a tábla

(A Reggel tudósítójától.) Legényei Pintér Imre huszárfőhadnagy és ismert nevű urlovast volt, aki a forradalmi idők alatt kilépett a hadsereg kötelékéből és új állást vállalt. Gróf Wimpffen Siegfried Eresi melletti nagy gazdaságában menesztve lett. Nagy ambícióval töltötte be új hivatását, de később nagyon elkedvetlenedett. A múlt év tavaszán fölvetett ötmillió korona előleget azzal, hogy néhány hétre szabadságra megy, mert rendbe akarja hozni az idejét. Hetek, sőt hónapok is elmulnak, de legényei Pintér Imre nem tért vissza állásába. Féllesztendő multával egyre-másra jöttek a panaszok gróf Wimpffen uradalmához, amelyek arról szóltak, hogy Pintér az uradalom számára az ország egész területén mindenféle portékat vásárolt, főként lőszerkészítményeket és a ménesben használatú egyéb ingóságokat, de a vételárral mindenütt adós maradt. Megindult az eljárás, amelynek során kiderült, hogy

a volt huszárfőhadnagy végigszelhámokodta az egész országot, mindenütt árut eszelt ki, azt potom áron eladta

és az így szerzett pénzből tartotta fenn magát. A bűnyű eljárás megindulása után Pintér letartóztatott és a büntetőbírószágon megtartott főtárgyaláson többrendbeli, üzletszerűen elkövetett család miatt 2½ évi fegyházra ítélték. A főtárgyaláson Pintér töredelmesen minden bűncselekményt beismer, amit csak elkövetett. Az emök több ízben firtatni kezdte, hogy miért hagyta ott jövedelmező állását, mi volt az oka annak, hogy ennyire lezuclott, ámde a vádlott a kérdésekre megtagadott minden vallomást. A budapesti királyi ítélőtábla dr. Zachár István kuriai bíró elnöklésével most foglalkozott ezzel az ügygel. Pintér itt is bűnbánóan viselkedett és hosszas faggatás után fölfedte azokat az okokat, amelyek a lejtőre vitték. — Gróf Wimpffen Siegfrieddel — kezdte vallomását — és a vejjével együtt szolgáltam a bécsi császári és királyi udvarnál.

Casino Mulatóban

VII. Révay-u. 18

HALMAI TIBOR

és

BÁRSONY RÓZSI

táncolják a

RAKITO-t!

Ez ma Budapest szenzációja!

Átadó képviselet

az ország minden városában és községében gyűjtőállomást létesítünk. Üzlethelyiséggel vagy lakással rendelkezők sürgősen küldjék be ajánlataikat

Király Gözmosoda

festő- és vegytisztító-céghez Budapest, Király-utca 15

Az 1927 év szenzációja!

föltűnő teljesítményű gyors és meglepően kis fogyasztású rugalmas 1½ literes, 5 üléses kis

Bianchi

Automobil Behozatali Rt.

Kossuth Lajos-utca 3. sz.

Telefon: J. 159-23

LEG-NAGYOBBAI PAISKOLA AZ

Unghváry László Rt
Cegléd—Budapest IV, Váci-u. 35.

Gyümölcsfát, dísznövényt, kerti magvakat és eszközöket, eredeti hollandi jácint- és tulipánmagvakat szállít

Ingyen árjegyzéket sürgősen kérjen!

Kiss István dr. rendőrfőtanácsosnak azért kellett távoznia az intellektuális osztály éléről, mert egy sikeres nyomozásért 78 millió jutalmat kapott a kincstártól

(A Reggel tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt föltűnést keltett, hogy dr. *Marinovich Jenő*, az államrendőrség főkapitánya dr. *Kiss István* rendőrfőtanácsost, aki hét év óta ugy- szólván a lelke volt a büntügyi osztály legfontosabb nyomozásainak, *hirtelen elhelyezte a főkapitányság egyik legfontosabb hivatalos- portjának éléről és sokkal alárendeltebb pozícióba osztotta be.* Különösen a főkapitánysá- gon kellett nagy szenzációt ez az áthelyezés, mert még a legbeavatottabbak sem tudták el- képzélni, hogy

hétévi érdemes munka után miért tette skartba a főkapitány egyik legkitűnőbb tisztviselőjét,

akinek érdemeit a rendőrségi napiparancs is számtalanszor értékelte. Amint *A Reggel* ér- tesül, a *hirtelen áthelyezés* érdekes háttére figyelemreméltóan jellemzi azt az etikai föl- fogást és azt a kérelhetetlen fegyelmetisztele- tet, amely dr. *Marinovich Jenő* főkapitányt arra készítette, hogy *szó nélkül megválték leg- kedvesebb tisztviselőjétől is, ha fölfogása szer- rint az illető etikai vétségét követett el a rendőrtisztárok és a tisztviselői gárda fegyvel- mének rovására.*

Ilyen etikai árnyalat állította meg most dr. Kiss István rendőrfőtanácsost szépen- ivelt karrierjében,

éppen akkor, amikor egy milliárdos csempé- szés sikeres leleplezése neki köszönhető. Dr. *Kiss István* rendőrfőtanácsos, aki 1919-ben ke- rült az ugynevezett intellektuális csoport élére, a legfontosabb ügyekben intézte a nyo- mozás vezetését. Az ő jogi és rendőri tudására várt a híres *Esküdt-féle* panama kibogozása, ő irányította a *szesz*, majd a *széna-panama* rendőri nyomozását és az ő kezéhez futottak a *tőzsdevel* kapcsolatos összes büntügyek szála is. Volt rá eset, hogy a rendőrség 600 *detektív- jével* majdnem csak ő rendelkezett. A továb- biak és dr. *Kiss István* főtanácsos *hirtelen* áthelyezésének megértéséhez tudni kell, hogy az államrendőrségen a *sikeres nyomozásnál*

jutalmakat szoktak szétosztani.

Ezeket a *jutalomdíjakat, amelyek nem egy- szer az 50-100 millió koronát is meghaladták,* a rendőrségi ügyfél a főkapitány kezébe szokta lefizetni, aki azután a pénzt saját be- látása szerint osztja szét. Méltányosság szem- pontjából a jutalmak teljes összegét nem jut- tatják egy összegben a tisztviselőnek, akik a nyomozást vezették, hanem ezekből az össze- gekből jut az olyan rendőrtisztviselő részére is, akik a nyomozásban nem vesznek részt, mert a személyzeti adminisztrációs ügyeket intézik és így nincs módjukban nekik is privát jutalommal elismert eredményes nyomozásokat lefolytathatni. Ha például egy detektív meg- talál egy házitolvajt, aki ellopott a gazdájától egy 300 milliós ékszer és ezért az ékszer hol- dog tulajdonosa 10 millió korona jutalmat óhajt a detektívnek adni,

nincs joga a detektívnek a jutalomdíjat elfogadni, hanem azt a főkapitány kezé- hez kell lefizetni, aki az összeget saját be- látása szerint osztja föl,

ugy, hogy abból a büntügyi osztály más cso- portban dolgozó tisztviselői, az elnöki osztály érdemes és adminisztrációt végző tagjai is ré- szesüljenek. Így csak egy hányad jut az ered- ményes nyomozást végző detektívre abból az összegből, amelyet tulajdonképen az ő számára tettek le. De nemcsak magánévek, hanem az állam is juttat különféle jutalmakat a detek- tíveknek. Adócsalásoknál, vám- és illetékeslá- sok leleplezésénél, amint az közismert, a *bün- tetéspénzek együtöde annak jár, aki az egész visszaélést leleplezte és az állampénztár ellen elkövetett csalások végrehajtói az igazság- szolgálatás kezére juttatta.* Érthető tehát, ha az ilyen adó- és vámviészalések leleplezővel rendkívül sokan kísérleteznek, mert nemcsak a *beszúgók*nak, de a *nyomozóknak is* *horribilis jutalmak járnak.* Egy

ilyen jutalom áll dr. Kiss István rendőr- főtanácsos áthelyezésének háttérében.

Dr. *Kiss István* rendőrfőtanácsos egy detek- tívvel együtt bízalmat uton tudomást szerzett arról, hogy ismert pesti selyemnagykereskedők a vámhivatal megkerülésével sokmilliárd ér- tékű selyemárut csempésnek be Budapestre és csak a legutóbbi csempészeseknél is közel 8-10 milliárd koronával károsították meg az államkincstárt. Az intellektuális osztály veze- tője elhatározta, hogy leleplezi ezeket a csempé- zéseket és megállapodott a detektívvel, hogy ha a leleplezés sikerül, a jutalmon, amelyet az államkincstártól kapnak, megfelelő arányban osztozkodni fognak. A nyomozás sikerrel járt és megállapították, hogy az illető kereskedők a milliárdos visszaéléseket évek óta üzték. A vámgazgatóság *horribilis büntetésekkel* súj-

totta a csempész nagykereskedőket. Az állam- kincstár behajtotta rajtuk a büntetéspénze- ket és amikor befolytak az összegek,

hivatalos uton értesítették dr. Kiss István rendőrfőtanácsost, hogy neki a vámviészalé- sítés leleplezéséért 78 millió korona jutalom- díj jár.

Szabályosan ki is utalták a 78 millió korona jutalmat, amit a főtanácsos föl is vett. Az államkincstár külön Kiss István rendőrfőtaná- csos címére küldötte a pénzt, a főtanácsos te- hát egy pillanatra sem gondolt arra, hogy le- leplezésének ilyen nagy összegre értékelt jutal- máért valami *kényelmetlenség* származhatik. Dr. *Marinovich Jenő* rendőrfőkapitány azon- ban ennél a eseténél sem tekintett el attól az etikai parancsától, amelyet a jutalmak szétosz- tásánál általában szem előtt tartottak. Amint megtudta, hogy dr. *Kiss István* rendőrfőtaná- csos

az összeget nem juttatta, mint ahogy eddig szokásban volt, föltűnései kezelhez,

hogy az összeg arányos szétosztást nyerjen, hanem *azt egyéni jutalomnak tekintette, Kiss főtanácsost azonnal fölmentette az intellektu-ális osztály főnöki állásától.* Kiss főtanácsost a főkapitányságról, ahol eddig a legjelentősebb csoportok egyikét vezette, a *második kerületi kapitányságra helyezte ki* a főkapitány és mint a második kerületi kapitányság vezetőjé- nek helyettesét, sokkal kisebb pozícióba álli- totta, mint amilyen pozíciót *Kiss István* rendőr- főtanácsos 7 esztendő óta betöltött. Ezt a rend- delkezést, amely teljes szigorral követeli meg az államrendőrség tisztikarának fegyelmét, napok óta élénken tárgyalkák az államrendőr- ségen — természetesen a kritika legtávolabbi árnyéka nélkül.

FISCHER SELYEM-DIVATHÁZ

MEGKEZDTE TÖKELETES VÁ-
LAZTEKŰ LEGJÓABB DIVATU
KIVÉTELES ÉRTEKŰ
SELYEM, BARSONY, CSIPKE ÉS
GYÁRUDIVAKNA KÉLMÉK FELTÜNET
KELTŐ BEMUTATÁSÁT. DIVAT-
ÚJDONSÁGAINK MINDEN EGYER
CÍPORTNIA A KIFINOMULT IZLES
A FIATALOKÉ ÉLEGANS
MEGJELENÉS.
CSALHATATLAN VILSZATUKRÖZ-
TETÉSÉRE SZOLGAL.

A DIVATBEMUTATÓKON
LÁTHATÓ MÓDELEK UODASÁNYAG-
JAI ÉS SZINPOLIPI; HOZZÁNK
VONZZÁK AZON HÖLGYEKEKET, AKIK
ÖNTETUDJÁK EGYSZETETNI A DIVATOT
AZ IGAZI FINOM KÉLMÉK ALKALMA-
ZÁSAVAL.

DIVATTANÁCIADONK PAR-
ZATLAN VELEMENENEKIGENY-
BEVÉTELE AJÁNLATOS.
KÜLÖNLEGEI AJÁNLATUNK
E HÉTRE:

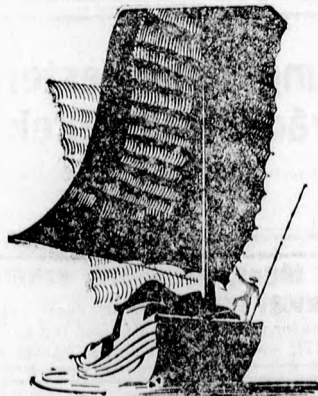
FÉMZÖVÉSŰ BROKATOK:
EGYSZERŰEN ÉS KAPRÁZTATÓAN FÉNYEZETT
KÉLMÉK, ARANY ÉS EZÜTTTEL K. 240 ÉSER-
TÖLVE HETERE: K. 240 ÉSER-
TÖL

BARSONYOK:
A SZÖVŐTÉL RÉMEKEI, ÉRDEKES
SZÖVÉBEN ÉS SZINGAZDASÁGBAN K. 65 ÉSER-
TÖL.

MEGLEPETÉS:
SELYEM HÁRSÍNYÁK A VÁSÁROLT KÉLMÉK
MINDEN SZINARNYALATÁBAN.

FISCHER SIMON ÉS TÁRSAIN RT.

SELYEM ÉS NŐI DIVATHÁZ
BUDAPEST, V. BÉCSI-U. 10.

Meinl-tea

A Lovaregyleti díj — Pejacsevich gróf páratlan sikere, aki a szeszélyes Bedouineból fenomenális kancát faragott

Az internacionális versenyben a harmadik és negyedik helyen
idegen ló végzett

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap a pesti héthónapos löversenykampány utolsó nagy eseménye következett, a 30.000 pengős őszi Grand Prix, a

Lovaregyleti díj.

A halódó versenyszézőn e végső ceremóniáját nagy érdeklődés előzte meg. A legnagyobb osztrák, egy jelentős cseh és egy román istálló-tulajdonos jelezték jóelőre színeik szereplését. A ligetelki monumentális magyar verseny-pálya ez októberi délutánra

internacionális képet

igért. Valóban kár, hogy az idő hirtelen megváltozott. Szombaton még nyári erőfőny molygott a pálya fölött, vasárnapra ködös, szürke ősz lett s talán e gyors változás a magyarázata annak, hogy a nagy díj napján a főlelték teljes rendszertelenségben vonultak föl. Láttunk veszedelmes könnyű, sőt aggodalmasan lenge nyári ruhákat és egész óvatlan, komoly prémeleket. A mágnesűlgyek ma is föl-tűnő kevesen, az urak annál többen. A nagy díj előtt mindenki a paradéra kíváncsi. A jártatókörönd közepén, az ismert arcok között egy ismeretlen, őszes, sovány, evikereses ur, a Stall Slavia tulajdonosa beszélget trénerével, a Pesten régen látott, zivatáros emlékü Geogheganal, aki Jakával, a Medepreis szenzációs nyerojével pályázik a díjra. A eseli krekk szemre nem sokat ígér. Kívül a korlátoknál egy kis, összeverődött román kolónia aggdódik John Bullert, amelyről szakembereink nyomban megállapítják, hogy a tavalyi bukaresti vendég, Prince d'Orangend jól győn-gőbb legény. Nagyon sok a nézője Rotschild báró lovának, az osztrák Loufoquenak. A mieink közül Priel, Vadító s a kis acélos Rajna ígérnek a legfőbbet, míg a nagy favorit Bedouine exterritorjével még legelszántabb híveit is megijeszti.

Csupa víz és csupa hab.

Mintha egyenesen versenytempóban érkezett volna Alagról: idegesebb és rakoncátlanabb

PÁRISI KALITKA

MA NYITVA
REGGEL 5 ÓRAIG

Brillánsokat, gyöngyöket

és régi ezüstártyákat Schmelzer Denő Károly-kürt 28. sz. (Köz) teljes értékben vásárol ponti városból főkapunál.

JEDUZSÁLEM

KIRÁLY-SZINHÁZ

Ma: **25** -szőr

A CIRKUSZHERCEGNŐ

KÁLMÁN IMRE VEZÉNYEL

A leg-szebb **CSILLÁROK**
KISSLINGNÉL
VI, Podmaniczky-utca 31. szám

BUTORNÁL EGY FONTOS

A jó minőség! Kőzismert és legrégibb legjobb garancia érre; hihetetlen olcsó árai és kedvező fizetési feltételei mellett is

Enhtreou és Fuchs Testvérek, VI, Teréz-kürt 8

Bull vezet. Az iram lassu. Az egyenesre fordulóban már

a favorit szalmasárga-égszibikék dressze világit elől.

Gutának nyert ügye van. A helyekért folytatott rövid küzdelemben Rajna és Jaka győztek. John Bull negyedik, Vadító ötödik. A verseny után szokatlanul meleg, de megérdemelt inneplés központja volt Bedouine passziánus tréner, gróf Pejacsevich Albert. A ki-magaslóan legjobb szakember valóban esodát művelt, kora tavaszról késő őszig orós tréningben s egyre emelkedő formában tudta tartani a szeszélyes telivert s megnyert vele négy jelentős versenyt: a Budai díjat, az Oszti kancadíjat, a Magyar St. Legert és a Lovaregyleti díjat.

A Lovaregyleti díj grandiózus befejezése volt a sportszempontból kifogástalan 1926-os versenyszendőnek.

Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter vasárnapi beszámolóján, Gáván a frankügy hazafias moti- vumairól s Magyarorszáig hatalmas barátairól beszélt

Nyiregyháza, október 17.

(A Reggel kiküldött tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter beszámolót tartott kerületében, Gáván. Szombaton este 8 órakor a Nyugati-pályaudvarról két szalonkocsiban indult el a honvédelmi miniszter és kísérete Nyiregyhádra, ahol reggel Kallay főispán, Mikecz alispán, Benes polgármester fogadták. A pályaudvar éttermében tartott vüldreggelin ajajította át a honvédelmi miniszter Kallay Miklós főispánnak a kormányzó által adományozott második osztályú polgári érdemkeresztet. A honvédelmi miniszter a társaságában levő képviselőkkel együtt automobilon ment Gávára. A gyűlés megnyitása után gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter mondotta el

megválasztása óta első beszámolóját:

— Egy esztendeje, hogy mandátumot kaptam önöktől. Ennek az esztendőnek leglényegesebb politikai eseménye a frankhamisítás ügye volt.

Nem közönséges büncselekmény volt ez,

nem arról volt szó, hogy jogtalan előnyt akartak maguknak szerezni mások kárára a bűnösök, hanem arról, hogy egy tévesen fölfogott hazafasztásból következett el olyan büncselekmény, amely bel- és külpolitikai szempontból nagy nehézségeket támasztott. Azok a pártok, amelyeket világfőfogásbéli és egyéb különbség választ el a mi polgári főfogásunktól, arra akarták felhasználni a frankhamisítást, hogy a kormányra kenjék annak minden szennyét. Hadjárat indult meg, amelyben

a szélsőbaloldali politikusok külső ellenségekkel összefogva akarták kompromittálni a kormányt.

A külső ellenség soraiban a vezető szerepet az emigránsok játszották. Beigazolódott, hogy a kormánynak nem volt más törekvése, mint az, hogy a bűnösök elvegységét méltó büntetésüket. Ennek ellenére a kormány most alkotmányos kötelességének érezte, hogy lemondjon. A kormányzó azonban ismét gróf Bethlen Istvánban találta meg azt a férfit, akit bizalmával megistelt.

A megoldandó földadatok közül legfontosabb a gazdasági kérdés, mert

amíg munkájának eredményét nem látja az ország minden lakosa, addig nyugodt termelés nem folytatható.

A szanálás súlyos áldozatokat jelentett mind a donki számára, de ezek fejében mindenki saját zsebében érzi már annak kedvező következményeit. Négy-öt év előtt Magyarországnak nem volt egy barátja sem Európában, ma pedig a helyzet az, hogy hatalmas, erős barátaink vannak, akik megmutatták jóindulatukat irántunk pénzügyi téren. Utolsó fázisa a külpolitikai eseményeknek, hogy

egyik szomszédunkkal, a délszláv állammal sikerült jobb viszonyt teremteni.

Még nem befejezett dolog, de már előreléti fényét, hogy szabadkikötőt kapunk az Adrián s ezzel megszűnik elzárkózottságunk, amely annyit sok bajnak okozt.

A világ legnagyobb bankjai akciót indítanak az európai vám- vonalak kiküszöbölésére

London, október 17.

(A Reggel rendes tudósítójától.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint a legközelebbi napokban, talán már szerdán a világ legelőkelőbb bankjai nyilatkozatot tesznek közre, amelyek jelentősége ebben a pillanatban meg sem állapítható. Az aláírók Európa helyzetének fölismerésében arra a konklúzióra jutnak, hogy a gazdasági válság megoldásának eszközeit meg kell találni. Ezek az eszközök: a hitelek visszaállítása és a vámvonalak kiküszöbölése. A nyilatkozatot Montagu Norman, a „Bank of England” kormányzója, továbbá Mac Kenna, Lord Incheape és még több előkelőség írta alá.

A RÉGI APOLLÓ

(Jókai-tér 10, Mozsár-utca sarkán)

Helyárak 10-60 ezerig

Tungsram-Western rádiókészülékek

a hosszú téli estéken a legkellemesebb
szórakozást nyújtják.

**Két tágas, gyönyörű, erkélyes
utcai szoba,** üresen vagy részben
butorozva, **kladó.** Rákóczi-tér 6. szám,
III. emelet 1. — Telefon: **Józset 10-69**

SAKORVOSI rendelő
vör. és nőbetegek részére.
EZÜST SALVÁRHAN OLTHÁZ
Bendülés egész nap. Rákóczi-ut 33. I. em. I, Rókussal szemben

Móricz Zsigmond—Móriczné, Máriáról Simonyi Mária—Móricz Zsigmondról, miközben a „csirkefogó“ Mussolini, a „büdös paraszt“ Napoleon, Erdős René és sok más egyéb is szöbakerül

(A Reggel munkatársától.) Simonyi Máriával találkoztam szombaton a déli korzó verőfényében. Finom angol kosztüm volt rajta, pikáns, kis párisi kalap, egyszóval egészen azt a hatást keltette bennem, mintha még mindig Simonyi Mária volna, pedig idestova három hónapja — Móricz Zsigmondné. Mint egy szökőkút csillogó esőpíjait, úgy viharzóztak el lelki szemem előtt az olaszországi nászut beszámoló cikkei, tele a római juvenális-ünnepek mámorával, kéklő medenelősé és illatos borairal, amelyek Olaszország minden virágát „Mária“ fehér homlokára köré szerették volna fogni s viharzó hullámszussal, mint egy najadot, úgy ölelték körül, úgy fűrésztgették, becézgették, csókolgatták. Vasárnap délben telefonon jelentettem magam Móricz Zsigmondéknál.

— Máriával még nem lehet beszélni — de úgy 1/2 óra felé — mondta az ura. — Vigyázz a kutyóra, meg ne harapjon. S a figyelmeztetés valóban hasznos volt, mert a csöngetésre egy akkora farkaskutya esett neki az ajtó résének, mint Jack London alaszki vérebei. Mórióéknál őrzik a házat...

Odabent a Mária régi kedves szalójában a dolgozószoba nyitott ajtaján keresztül a következő kép tárul elém. Mária ül egy asztalnál, mellette áll az ura s feléje hajlik. Egy magnézium-villanásnyi ideig látom a képét valamilyen illusztrált lapban, alatta a cím: *Móriczek otthon.* De a fotográfából most fény lesz. Mária és Zsigmond kijönnek, leültetnek s most kezdődik az első fölvonás. Főírat:

MÁRIA, A SZINÉSZNŐ

— Kedves Mária, örömmel hallottuk, hogy újból visszatér a színpadra.

— Hogy visszatérek? Dehogyan is térek vissza, csak folytatam ott, ahol elhagytam.

— Tudniillik, valahogy mindenki azt hitte, hogy... talán nem fog többé játszani. Hogy Zsiga bátyám talán...

Most Móricz:

— En olyan tisztelője vagyok a Simonyi Mária művészetének, őt a magyar színpad olyan nagy értékének tartom, hogy én ilyesmit vállalni sem mernék...

Mária: Igen. Legfőképp arról van szó, hogy Zsiga nem fogja engedni, hogy ezentúl akár milyen darabban fellépjek. Eddig muszáj volt játszani mindent, ezentúl nem muszáj; ezentúl csak azt csinálom majd, amit szeretek. *Ennyi a változás.*

— Hát ez nagy dolog, Mária, örülhet neki.

— Bizony, az egyetlen. Napsugárban élni és dolgozni. Nemosak kívül, hanem belül is.

— Majd ír most ura magának... Zsiga bátyám... írtál valamit?

— Nehezen, mint egy pörölycsapás, hull és robban a szó:

— Írtam. *Nincs rá se színház, se színész. Ha meg van, hát pénz nincsen.*

Tíz milliója nincsen egyiknek se...

Írtam egy Napoleon-dramát, *Faludi egy egész éjszaka áradozott róla, másnap aztán összeült a Neumannal és kitértette, hogy nincsen pénzük red. Belckerülne vagy 300 millióba...*

— OLASZORSZÁG!

— Hát, tudod: szép szürke napokon, amikor itt nem süt a nap, lehet belőle táplálkozni. Sokat tanultam nagyon. *Mussolini világa...* nagyon furesa világ az. *Nem elég a politikához a lelkesedés! Szerveznitűdés a legfontosabb.* Ennek a „csirkefogó“ újságírónak az a hallatlan ereje van, hogy meg tudja szervezni őket.

Mária:

— Jaj de érdekes volt, láttuk és hallottuk beszélni...

Móricz:

— Nem azt kiabálja, hogy „takarékosság“, hanem megmondja, hogy mennyi buzdának kell teremni és megterem neki. Egész Olaszország tele van plakátokkal: *„Meghódítani a földet!“* És meghódítják a földet.

— Mondd, Zsiga bátyám... Nem távolodtál te el egy kicsit magadtól ezen a nyáron? Egy kicsit el az alföldtől a tenger felé?

— Frascatiban voltunk Erdős Renénél. Akkor már három-négy hete voltunk Olaszországban. Gyönyörű volt... Autója van neki, egy félnapot végigörpültünk ott a Campagnán: tenger, tavak, hegyek, csuda városok, templomok. És ő még hozzáfog áradozni és dicsőíteni Olaszországot. Aszondom neki: *Ha még tiszser, ilyen szép volna.*

— csak haza...

Erdős René majd lefordult a székről... Haza, tudod... Vizsgázik a kislányom, érettségizik az idén, szebb ez. Magyarból azt a tételt kapta, hogy: *Móricz Zsigmond irodalmi értékelése.* Azt kell neki felelni rá, hogy:

„MÓRICZ ZSIGMOND BŐBESZÉDÜ ÉS PARLAGI ÍRÓ“

— No!?

— Így van ez szóról-szóra *Pintér Jenő* irodalomtörténetében. Ami pedig azt illeti, hogy mint író nem tértem-e el magamtól, arra már igemmel kell felalnom. De nem Olaszország miatt. *A régi témakörömet már két évvel ezelőtt otthagytam; Odysseusról írtam darabot, Kaddály most zenésíti, aztán Amor és Psicheről 3 fölvonásos meséjéteket, na és a Napoleon-dramát. Erre nincsen színész...*

— Hát... Somlay?

— Belülről igen. De kívülről nem. Tulmagas. *Ebben a darabban pedig majdnem minden azon van, hogy ez a Napoleon kicsi.* Kisebb, mint az asszony... Már tudniillik — *alacsonyabb.*

— Hát ez örök tragédia... És bizony soha-

sem mernék szerelmet vallani egy nőnek, aki nálamnál magasabb...

Móricz nevet. És *elpirul.* Máriára néz. És újból nevet.

— Mondd, Zsiga bátyám (megértem és nem akarom a témát folytatni), Erdélyben volt egy *Móricz nevű törvénytészi bíró...*

Gőgösen zuhan a felelet:

— *Nem rokonság.*

Az én rokonaim nem törvénytészi bírák voltak, hanem parasztok.

(Nevet.) Mégpedig — „büdös“ parasztok.

Mária:

— ... *Nem akartam elárulni...* (ő is nevet)

Móricz: Azért is mondom, mert ez az egyetlen jelző, amit én magam érdemeltem ki. *Mindenestre megajándékoztam vele — Napoleont is.*

De most már aztán egy szót sem szólok fölött, mert, úgy látszik, ezt mind meg akarod írni...

Nem felelek. Mért mondjam, hogy igen. Erzem, ez már amolyan

UTÓHANG

féle. Az asszonyhoz fordulok:

— Hát Mária! Csilingeljen már maga is valamit bele ebbe a harangzúgásba... Örül, hogy olyan földön él, ahol zöldebb a fű, mint máshol?

Mária: Mit is mondjak? Hogy szóljak bele ebbe a sok szépbe...

— Gyerekkoromban, emlékszem, akkor még volt ilyesmi. Ilyen sok béke, boldogság, nyugalom...

Móricz: Széles mezőkről hoztam én ezt, pajtás. Az egyik nagyanyámat úgy hívták, hogy *báró Bányfa Kata*, a másikat meg úgy hívták, hogy

a harangozó felesége.

Amikor a kastélyban tűz ütött ki, a harangozó verte félre a harangot. No de hát szebb azért az, hogy kiint voltunk *Leányfah* a párommal, aztán elültettünk vagy száz darab fát.

— Mária is ültetett?

Móricz ráncz a feleségére, hosszan, melegen, simogató pillákkal. Mélyet sóhajt, így mondja:

— *Jó partner nagyon...* jaj, de meggazdagított...

Egyed Zoltán

30.000 méter selyem eladása!

Elhatároztam,

hogy engros-üzletem **hihetetlen nagymennyiségű selyemáruinak** egy részét, kb.

30.000 méternyi

üzletem áthelyezése miatt

3-hetes detail-árusítás

keretében eladom

Felhívom az i. t. hölgyvásárlóközönség figyelmét arra a körülményre, hogy az árukat **ciső kézből** kapja és így azok **árai** tekintetében **minden versenyen** kívül állanak

Többek között eladásra kerülnek:

	Korona		Korona
Cord-bársonyok	49.000	Pongis-selymek	58.000
igen szép színekben, métere		minden színben, 90 cm sz., métere.	
Bélésbrokátok	75.000	Fémbrokátok	55.000
gyönyörűen mintázottak, métere ..		ezüst és arany átszövésűvel, métere	
Bundabélésnek való brokátselymek	105.000	Crape de Chinek	105.000
.....		minden létező színben, duplaszélés, métere	
Crape de Chinek	98.000	Meteor crape de Chine	159.000
különleges mintákkal, duplaszélés, métere		egész nehéz minőség, métere	

Azonkívül hasonló olesó árákon crep szatínok, crep georgettek, mindennemű bársonyok és velour-sifonok, stb., stb.

HEGEDÜS LAJOS

selyemnagykereskedő

IV, Bécsi-utca 1 sz., félemelet (Bejárat a kapu alatt)

Az árusítás hétfőn, e hónap 18-án reggel vette kezdetét

Háztartási üzlet

Illatszertár, fűtővonalon, biztos megjelölés, egyéb üzletnek is alkalmas, lakható részlet

eladó

Szaktudást nem igényel. Lelőpés nincs

IX, Lónyai-utca 48

HIREK

Ellenségeink

Minden miniszter és államférfi a felekezeti békét akarja és nincs olyan szatomotév politikusa az országnak, aki nyugateurópai kapcsolatait nem azzal akarná bizonyítani, hogy a politika templomában mécses gyújt a felekezeti béke szellemének. A szónoklások frazeológiaiában szírkére taposott közhelyé, erőltetn banalitással lett az axióma, hogy a konzolidáció sine quo nonja a felekezeti ellentétek kiküszöbölése és nincs hét, hogy valamelyik miniszter, püspök, vagy képviselő ne figyelmeztetne a felekezeti torzalkodásokból föllobbanó kulturharc vezetés veszedelmére. Ki tudná jobban, mint a miniszterek és püspökök, hogy a kulturharc hol kezdődik és micsoda értékeket temet maga alá, ha utjában nem nem állítja? A polgárságba már bele is idegződött a figyelmeztetés nyomán a kulturharcúság félelme: aggódva néz a jövő elé és nem veszi észre, hogy lekéselt a rettegéssel, mert férdi gázol már abban, amit a jövő borzalnaként emlegetnek előtte. *Nem félni, de szembeszállni kell már és aki még mindig csak a katasztrófa lehetőségéről beszél, az inkább előidézője, mint elhárítója a bajnak, mert a biztonság érzését tartja ébren még akkor is, amikor a lángok már összeszeptak fejünk fölött és a szertehulló omladékok már eltorlaszolták a kivezető utakat. *Katasztrófát így csak előidézni lehet, de elhárítani nem.**

Pedig bizonyos, hogy a miniszterek, püspökök és képviselők nem a katasztrófa malnára akarták hajtani a vizet. Nem volt általános taktika tőlük, hogy szónoklataikkal utját egyengessék az elbizakodottságnak és ezzel megkönyebbítsék az ártalmas erők előretörését. Nem volt, nem lehetett a céljuk, hogy szavaikkal elalmoztassák az országot és az irtó elemek álomban érék a társadalmat. Nyilván azt hitték, hogy szavuk és tekintélyük sulya elég nagy a káros szenvedélyek lecsillapítására és az emberek józan ítélőképessége az első figyelmeztetésre fölismeri, hogy önmagának és az országnak árt, aki felekezeti gyűlölet szításával uszítja egymás ellen a társadalom különböző osztályait és rétegeit. Ez a fölvetésük megokolt. A miniszterek tekintélye a magyar nép hagyományos tisztelőtében gyökerezik és az elmúlt évtizedek miniszterei esorbítatlan tekintélyt hagytak utódaikra. Mi a magyarázata hát annak, hogy a felekezeti béke nem akar helyreállni, holott minden miniszter tekintélyének egész sulyával ennek a békének föltétlen szükségességét hirdeti és maga a társadalom a legteljesebb felekezeti harmóniát követeli? A béke minden föltétele megvan és az egységes hangulattal mégis sikeresen száll szembe néhány száz, vagy néhány ezer ököl és ledorongolja azt, amiből a megújodás erejének kell kiszaradnia. Ha a felekezeti béke legfőbb föltétele egy szebb és jobb jövőnek, nem kell-e legalább annyit tenni e föltételek megvalósításáért, mint amennyit az államhatalom tesz, ha egy rokkant peroccs hatósági hozzájárulás nélkül okkupál magának valamely utcasarkon egy talpalatnyi helyet? A törvény szent és sérthetetlen minden rendelet. És ha a törvény jogot biztosít néhány zsidó ifjunak, hogy átélje az egyetem küszöbét, miért juthat be az alma mater falai közé a rendezavaró elemeknek egész brigádja s miért kell csak azoknak kiszorulni onnan, akik tanulni akarnak?

Ez a kérdés jelentőségében messze túlnyomó annak a néhány deáknak az egzisztenciáján. Mert ha a belső békén mulik álmaink és vágyaink megvalósulása, mindenki belső ellenségnek számít, aki a béke útját eltörleszolja. Mekkora ez a belső ellenség? Nem firtatjuk, de azt látjuk, hogy az államhatalom nem bír vele. És voltaképpen ebből a szémszögből kap országos jelentőséget mindaz, ami az egyetemen történik. Egész Európa az ellenségünk s mi egész Európával szemben akarjuk kiverekedni jogunkat, igazunkat és boldogságunkat.

Európa ellen akarunk hadakozni és annyi erőnk sincs, hogy néhány nagyhangu ifju száját befogjuk s megeremtsük annak előföltételt, hogy egész Európa ellen sikeresen küzdhessünk. Kissé nehéz dolog az Európa ellen fölharsogó dörgedelmeik erejében és sikerében hinni, amikor látjuk, hogy mily hatástalanul verődnek vissza a belső ellenségekre zudított gránátok. Minthogy azonban az erőnkbe vetett hit nélkül reménytelen és elvishelhetetlen volna az életünk, szívesen ámitjuk magunkat azzal, hogy a belső ellenség ellen vívott harc nem komoly s ha akarnánk, ezzel el is bántathatnk. De nem akarunk. Mert ha meg lenne már a belső harmónia, talán nem tudnók magyarázatát adni annak, hogy miért nem megy hát előbbre az Európa ellen vívott harcunk. **Wallasz Jenő**

— A meteorológiai intézet vasárnapi jelentése. A budapesti meteorológiai intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: *Inkább felhős idő, semmi, vagy csak kevés esővel és némi hűsüléssel.*

— A párisi Sorbonne hallgatói föllázdak a szigorú vizsgák miatt. Párisból táviratozzák A Reggel-nek: Szombat délután a Sorbonne hallgatói, akik vizsgára jelentkeztek, föllázdak a vizsgák szigorúsága miatt és tiltakozásuk jeléül sztrámboltak a tantermek berendezését. A zavarok megfékezésére rendőroket hívtak. A Sorbonne előadásait hosszabb időre beszüntették.

— Sztranyovszky belügyi államtitkár a Reggel utján értesült kinevezéséről. Sztranyovszky Sándor nógárdi főispán szombaton este még nem kapott hivatalos értesítést államtitkári kinevezéséről és ezért vasárnap reggel elutazott nógárdmarcalt birtokára. A Reggel munkatársa vasárnap délelőtti telefonon hívta föl a balassagyarmati főispáni hivatalt és közölte a főispáni titkárral az államtitkári kinevezés híreit. A főispáni titkár kijelentette, hogy telefonon nyomban értesíti arról Sztranyovszky főispánt, aki bizonyára nyomban autóra fog ülni és a nemzetgyűlés hétfői ülésére már meg is érkezik Budapestre.

— Bevásárlás közben ellopták 50 milliót békénykivért. Bozson Ferenccel vasárnap bejelentette a főkapitányságon, hogy a Corvin-áruházban ellopták készletét, amelyben 1,200.000 korona készpénz és egy 50 millió koronáról szóló takarékpénzt volt. A rendőrség a tolvaj kézrekerítésére a nyomozást megindította.

— Autószerenésatlenség Gyulán. Gyuláról táviratozza A Reggel tudósítója: Szombaton délután a Gyula-Békéscsaba-i úton, az ugynevezett ugvajali részen Vámosi József sarkadi lakos 170 millió új autója, amelyet Szélessy Zoltán 27 éves sofőr vezetett, elütötte egy gázadókodó megijedt csikóját. Az elütés után az autó fölborult és az ut mellett levő 5 méter mély árckba zuhant, ahol darabokra szűdött. A sofőrt eszméletlen állapotban, erősen vérrezve húzták ki az autó roncsai alól és életveszélyes állapotban szállították a gyulai közórházba.

— Tűz az Ásványolajgyár finomító telepén. A Magyar Ásványolajgyár Soroksári ut 95. szám alatti telepéről vasárnap délelőtti tüzet jelentettek a központi tüzérségnek. A tűz a finomító pincében ütött ki, ahol az egyik desztillátorhoz vezet cső megrepedt és a résen keresztül folyó petróleum átáztatta a cső szigetelő burkolatát, amely ismeretlen okból meggyulladt. A pincéből fölt füst töltött ki a gyártelepet, úgy, hogy a helyszínen megjelenő tűzoltóknak gázmáskokkal felszerelve kellett lemenniük a tűz felszékéhez. A tűzoltók egy félórát munka után a tüzet eloltották. A károssezt jelentetelen, mert a könnyen veszedelmesnek ígérkező tüzet idejekorán észrevették.

— Rabindranath Tagore meghetereedett Bécsben. Bécsből táviratozzák: Rabindranath Tagore, aki esütörtökön Prágából Bécsbe érkezett, meghült az uton és előadását nem tarthatta meg. Allapota nem komoly, de egyelőre bizonytalan, hogy e hó 19-én megtarthatja-e előadását Budapestben.

— Házasság. Dr. Widder Miklós budapesti ügyvéd eljegyezte Forgasz Terest.

— Dr. Bányai Zoltán egyetemi tanársegéd rendőri IV. Eskü-ut 5. szám (Klotild-palota) helyezte át. Telefon: József 142-59.

— Yes porcellánpuder egyedüli a világon, amely a porusokat nem tömri el.

— 125%. A novemberi házbérnegyedben elérjük azt a vonalat, amelyet a minisztertanács legutóbbi rendelkezésével a házbérek emelésére megvont. A teher, amely ezzel a városi lakosságra nehezedik, nagyon sulyos, mert más országokban, elsősorban Németországban, amelyre mindig hivatkozás történik, magasabbak ugyan a házbérek, mint nálunk, de viszont a német fizetések és munkabérek a stabilizálás után a házbérekkel és az általános árszínvonalal együtt emelkedtek, míg a magyar bérek és fizetések általában a nemzeti jóvedelem jóval elmaradtak mögötte. Viszont elfeledik az urak azt is, hogy Magyarországon általában Budapestben voltak a házbérek alacsonyabbak is, mint 1914-ben, amely esztendőben az aranybérek a legmagasabb, színvonalat érték el. De, amint a régi közmondás mondja, evés közben jön meg az étvágy, s úgy látszik, a háztulajdonosok már nem előgesznek meg azzal a 75%-kal sem, amelyet eddig elértek s a sok sikeren fölbátorodva, amelyet a védtelen lakók tömegével szemben eddig kiváltak, újabb akcióra készülődnek. A magyar népjóléti miniszter tisztában van azzal a romboló hatással, amelyet a házbérek további emelése egyelőre, amíg a fizetések és bérek nem emelkednek tovább, a gazdasági életre gyakorol s így ez a titkolatos akció, reméljük, elcsúsz, mielőtt hangosan megszólalt volna. Nem kevesebbről van szó, mint hogy a házbéreknek nem csupán az aranybérek százalékára emelést követeljük, hanem 125%-ára, a pénz csökkent vásárlóerejének megfelelően. Egy pillanattig sem hisszük, hogy az akció megindulói komolyan gondolták arra, hogy ezt a tervüket valóra váltsák. Egész egyszerűen arról van szó csupán, hogy e túlfeszített követeléssel biztosítsák azt, hogy a jövő év utolsó negyedére a békekérek 100%-ára emeltesse. Amiről természetesen a mai gazdasági helyzetben szó sem lehet.

— Fülhíjúnk olvasónk figyelmét lapunk mai számában megjelent Hegedüs Lajos selyem-nagykereskedő (Bécsi-utca 1. teleceltel), hirdetésére, amelyben 30,000 méter selyem eladásáról értesíti a helykelet.

— Szőnyegeljavítás, elsőranguan, lakásokon is, Burgene, Lovag-utca 3. Telefon 16-95.

TUNGSRAM

UTÓLÉRHETETLEN!

Már heti 50.000 K részletre szállítunk **EBÉDLŐSZŐNYEGET** összekötött, futószőnyeg, ágycél, szőntakarót, függőnyt **HERMANN GYULÁÉ Magyar Mosárfaró R.T.** Budapest V, Lipót-körút 15. Telefon 92-05

Budán, Tárában szép villa, Siofokon ház, Nyirpazonyban 139, Ónna mentén 5-120 hold föld prima földhöz olcsón eladó. Országház-utca 18. szám, Reizer

Csütiörökön lesz látható!

az ÉJFÉL NAP

NE TÁNCOLJON MIG NEM TANULT HARASZTI ANDORTÓL

TÁNC SZALON, ERZSÉBET-KÖRUT 19. TELEFON: JÓZSEF 89-53

VESZÜNK és eskély haszonnal **ELADUNK**

régiségeket, antikvart, szőnyegeket

TELEFON József 103-63

TELEFON József 103-68

ANTIKART RT (Igazgató: TERNBERG) Dob-u. 31, Károlyi-u. saroküzlet

— Hoitsy Pált ünnepelte az író- és újságíró-társadalom az Otthon-kör vasárnapi arcképlelezésén. Nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg vasárnap délután az Otthon-kör országos nevű elnökének, **Hoitsy Pálnak** arcképlelezési ünnepélyét. A délutáni diszkógyűlésen az Otthon-kör nevében **Hegedűs Gyula** főtákkár mondotta az ünnepi beszédet, amelyben **Hoitsy Pált, a tudóst, a politikus, a publicistát** köszöntötte föl. Az Újságíróegyesület nevében **Balassa Imre**, a Kórház- és Szanatóriumegyesület nevében **Salusinszky Imre**, a Pátria-klub nevében **Lambrecht Kálmán**, a Pázmány-egyesület nevében **Hánsy Zoltán** mondottak üdvözlő beszédet. **Hoitsy Pál** meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért, majd így folytatta:

— Trianon óta nagy veszedelem fenyegeti a magyar nyelv egységét. Velekezünk kell ez ellen és elsősorban a magyar írókra és hírlapírókra vár a feladat, hogy a nyelv magyarságát, egységét megőrizzék.

Az esti diszlokómán elsőnek **Rákost Jenő** köszöntötte föl az ünneplést, majd **Ripka főpolgármester** méltatta Hoitsy érdemeit és kijelentette, hogy amiért Hoitsy életében oly sokat küzdött: az újságírók nyugdíjgyorsulását erőteljesen támogatni fogja. **Nagy Emil** volt igazságügyminiszter fölköszöntőjében elmondta, hogy erre a napra két meghívót kapott, egyet a debreceni Tisza István-ünnepségre, egyet a Hoitsy-ünnepségre: az utóbbira jött el, mert úgy érzi, hogy **Tisza István szelleme is azt tanácsolta neki, hogy a halottnak járó kegyeletadás helyett a ma is élő és dolgozó pirítán magyar újságíróknak, tudósoknak ünneplésén vegyen részt.** **Márkus Miksa** az újságírótestület nevében szólalt föl. Elmondta, hogy legutóbb egy sajtópör táblai tárgyalásán a bíró, miután az újságírót elítélte, privátim ezekkel a szavakkal fordult a vádlott újságíróhoz: **„Honnán veszi ön a bátorsgót, hogy ilyen előkelő embereket, főispánt, alispánt, szolgabíróit támadjon?”** Külföldi példákra, **Voltaire-re, Zolára,** majd a magyar **Bartha Miklósrá** hivatkozva, jelentette ki **Márkus Miksa**, hogy az újságíróknak igenis kötelessége a közéleti tisztaság fölött örököndi és bátran támadni azt, aki ez ellen vét, akár miniszter, akár főispán legyen az. **Halász Lajos** miniszteri tanácsos fölköszöntője után **Scitovszky Béla**nak, az új belügyminiszternek levelét olvasták föl, amelyben **Hoitsy Pált,** a publicistát és tudóst, a nagy magyar értéket üdvöztette.

— Gutal szokó a vasárnapi versenyen megvert egy lovászlót. Izgalmas jelenet színhelye volt vasárnap a Magyar Lovaregylet versenypályája. **Gutai,** a híres, sok diadalt látott szokó egyáltalán nem elevenelt verte le, hanem megvert egy lovászlót. A botrány a hatvéres verseny után történt, amelyben **Gutai** a favorizált **Panderec**ot lovagolta. A startnál egy lovászló, **Balog Elemér** megütötte **Gutait**, úgy, hogy emiatt **Panderec** már a startnál elvesztette a versenyt. **Gutai** az esetleg vélelten lüktető szándékosnak tekintette és ezért a futam után a szokók ülőközében földühödve vette rá magát **Balog Elemérre,** akit súlyosan bántalmazott. Az ügy a Lovaregylet elé került és **Gutait** megbüntették.

— Holtan fogtak ki egy öngyilkos tisztviselőt a Dunánál. Szombaton délután a **Ferenc József-hídról egy fiatal nő a Dunába vetette magát.** A közeli hajósok esőnakkal utána mentek és kifogták a vízből, de a szerencsétlen nő **elkor már nem élt.** Ingében monogramot találtak „**Gizella**” névvel, amiből a főkapitányságon **Risztics** rendőrtanácsos megállapította, hogy a dunai öngyilkos **Győrffy Deszóné született Gyukovits Gizella** 26 éves tisztviselőnő, aki az állami gyermekmenhelyen állott alkalmazásban. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Hondl Viktor dúsgazdag különcről, aki három évvel ezelőtt tünt el az Esplanade-szállodából, most derült ki, hogy rablógyilkosság áldozata lehetett

A különc öregur gyakran érintkezett a Leirer-gyilkosság ügyében szereplő Okolicsányi Lászlóval is

(A Reggel tudósítójától.) Rejtelmek ügyben indított nyomozást a rendőrség, miután a legkülönösebb nyomok bukkantak föl egy három évvel ezelőtti, látszólag egyszerű eltűnés ügyében. Történt ugyanis, hogy

még 1923 szeptemberében az Esplanade-szállodából eltávozott a hotel egyik lakója, **Hondl Viktor,** akivel kapcsolatban csak most merült föl az a gyanu, hogy valószínűleg rablógyilkosság áldozata lett.

Hondl Viktor különc ember volt. Evekkel ezelőtt teljesen magánosan maradt, mindenét pénzre tette és Nagyküttön birtokot vásárolt. Itt **találmányokkal kezdett foglalkozni.** Erre eladta birtokát, Budapestre költözött, ahol a **Márvány-utcában házat, a Mátyásfüldön pedig villát vásárolt.** Ugyanezkor beköltözött az **Esplanade-szállodába,** ahol az ötödik emeleten egy szobát bérelt. Két évig lakott ebben a szobában s ezdő alatt

a legrejtélyesebb életmódot folytatta.

Szobája telve volt a legfantasztikusabb instrumentumokkal és műszerekkel és a szobába soha senki sem léphetett, mert korán reggel, amikor rendszeresen eltávozott, a kulcsot mindig magával vitte. Rendesen csak késő este jött haza és szobájában éjszakákon át fűrt-faragott, kísérletezett. A hotelben soha senkivel sem beszélt és így senki sem tudta, hogy napközben hol tartózkodik és kikkel érintkezik. Amint említettük, 1923 szeptemberében egy reggel, mint rendszeren, elment a szállóból és többé nem tért vissza. Minden holmiját a szobájában hagyta. Eltűnését akkor bejelentették a főkapitányságon, ahol azonban ennek nem tulajdonítottak fontosságot, mert úgy vélekedtek, hogy ha **Hondl Viktor** valóban eltűnt, a rokonság majd jelentkezni fog. A család tagjai azonban a rendőrségen nem jelentkeztek, mert a különcetű **Hondl Viktor** rokonával egyáltalán nem is érintkezett és így a rokonság nem is tudott arról, hogy az öregur eltűnt lakásáról.

Másfél évvel eltűnése után történt, hogy egyik unokaöccse, **Hondl József,** Nagymező-utca 40. szám alatti állatszerekkereskedő találkozott egy ismerősével, akitől csodálkozva hallotta, hogy **nagybácsija** eltűnt hotelbéli lakásáról s noha nagyon zsongó ember volt, minden holmiját szobájában hagyta. Erre az unokaöccs jelentést tett a rendőrségen, ahol most már megindult a nyomozás, azonban ennek a kutatásnak sem volt eddig különösebb eredménye. **Most azonban a rokonság érdekes adatokkal jelentkezett a rendőrségen. A család tagjai ugyanis előadták, hogy megállapításuk szerint**

Hondl Viktor közvetlenül eltűnése előtt adta el **Márvány-utcai házat** és **mátyásfüldi villáját.**

Miután a különc föltaláló állandóan a legfantasztikusabb tervekkel foglalkozott és így kétes emberekkel érintkezett, fölmerült tehát a gyanu, hogy

Hondl Viktort valószínűleg azok gyilkolták meg és rabolták ki, akik tudtak házának és villájának eladásáról.

Előadták a rokonok azt is, hogy tudomásuk szerint nagybácsijuk **elektromos gyógykészülékek** konstruálásával is foglalkozott és e találmányával

gyakran kereste föl **Okolicsányi Lászlót,** aki, amint ismeretes, a **Leirer-gyilkosság** ügyében szerepelt s aki az elektromos művek tisztviselője volt. Amikor a rokonság most erre is fölhívta a rendőrség figyelmét, az új nyomok bejelentése folytán a rendőrség a legszélesebb körben indította meg a nyomozást egy a vidéken, mint a fővárosban, hogy **Hondl Viktor** rejtélyes eltűnésének titkát kiderítsék.

— **Hamis levéllel három milliót csal ki egy jövényt fiatalember egy részvénytársaság igazgatójától.** Szombat délelőtt a **Kremencezky Villamosági Rt.** Terezh-körút 19. szám alatti irodájában megjelent egy rövidnadragos **fiú és Morvay Miklós igazgatónak levelet adott át.** A levél borítékján **dr. Zoltán Gyula ügyvéd** cégjelzése volt és a levélben a következő sorok állottak: **„Kedves Morvay, hirtelen megszorultam, nincs nálam pénz, légy szives, küldj néhány milliót e levél átadásával. Bardód: dr. Zoltán.”** A levélben rajta volt **dr. Zoltán ügyvédi irodájának** pecsétje is. Miután **dr. Zoltán** valóban barátja **Morvay Miklósnak** és a cég ügyvédje is, **Morvay** azonnal átadott **3 millió koronát a levelet hozó fiúnak,** hogy azt vigye el az ügyvédhez. Félóra múlva azonban véletlenül bejött az irodába **dr. Zoltán ügyvéd,** aki megdöbbénnel hallotta, hogy röviddel ezelőtt valaki az ő nevében pénzt kért. Erre följelentést tettek a rendőrségen. **Vasárnap reggel megindult ebben az ügyben a nyomozás** és hamarosan kiderült, hogy a **nyomok egy előkelő fiatalemberhez vezetnek, aki bejáratos dr. Zoltán Gyula ügyvéd irodájába.** A rendőrség most azt a fiút igyekszik előteremteni, aki a levelet **Morvay Miklóshoz vitte,** hogy ezzel a fiúval szembevitthessék a gyanuba vett fiatalembert.

— **A Habsburg-aspirációkra vezetett vissza Ballagi Aladár** a mohácsi csatavesztést. A Török-Magyar Egyesület meghívására **dr. Ballagi Aladár** egyetemi tanár vasárnap délután a régi képviselőházban előadást tartott a mohácsi éves okairól. Az előadást, amelyen a török köztársaság képviselőjében megjelent **Vahid bey,** követ-ségi titkár, **Dömötör Mihály** volt belügyminiszter vezette be. Utána **Ballagi Aladár** tartotta meg előadását, amelyben élénken megvilágította a mohácsi csatavesztés mélyen gyökerözök okait, amelyek azonban mind visszavezethetők a **Habsburgok hatalmi törekvéseire.** A közélet korumpálódása, a nemzet egyenetlenkedése, civakodása — mondotta **Ballagi** professzor — mind arra vezethető vissza, hogy folytonosan igaztató őt az osztrák kérdés, a **Habsburg-király,** aki nem kellett az országban senkinek sem. A hallgatóság az előadás bevégeztével hosszan ünnepelte **Ballagit.**

— **Gömbös Gyula** nyilatkozata. **Gömbös Gyula** nemzetgyűlési képviselő annak közlésére kérte föl **A Reggelt,** hogy az **„Új Magyarország”** című hetilapban róla szóló és falragaszokon hirdetett cikk egész terjedelmében és minden állításában valótlán és ezért a lap ellen ügyvédje útján megette a följelentést.

— **A Mathis-automoblok** a közelmultban kaptak képviselőlet Budapesten. A különösen a régebbi nagy nemzetközi versenyeken szép sikerrel szerepelt strassburgi gyár 1927. évre egy szépen átkonstruált univerzális egység-típust, a „Type M”-t hozza ki. Az új kis autómű föl-tünk létezés és rendkívül kényelmes karosszékűsége s hogy tökéletesen zajtalanul fut. Teljesítményességét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a kocsi minden defektus nélkül 30 nap alatt 30.000 kilométert futott a Francia és Elsőszaki Auto-Klubok által ellenőrizve és leptomálva.

Az én reklámom „Olcsó és divatos női ruhák!”

- Divatós téli köpeny** végig bélelve **600**
  - Divatós téli köpeny** szőrmével **750**
  - Barna szőrmebunda** .. **3.500**
  - Divatós szöveteruhák** minden színben **500**
  - la Crepe de Chine ruhák** **700**
  - Mosóbársonypongyolák** . **480**
  - Szövetallak** **250**
  - Trihóruhá** a legújabb divat szerint **600**
- A fenti árak ezer koronában értendők!

"Alaska"
 Szal elektric tömbe
 bunda, prima díszes
 crep de chin bélelssel,
 saját műhelyünben
 leggondosabb
 kivitelben előállítva
 4.000.000. kor. ért.
 !! Minőségileg nem
 hasonlítható össze
 reklám tömegáruval.

Jölzer

divatháza, népszerű osztálya a szuterénben
 IV. Sőssuth Lajos-utca 9

Dr. Szabó Bubi
 Írta: Nagy Endre

A spanyol grand
 Írta: Noti Károly

Matyólakodalom
 Zenéjét írta: Farkas Imre

Az exportképes ördög
 Írta: Nagy Endre

Nászutasok
 Írta: Fodor László

A piros bugyelláris
 Írta: Noti Károly

a Terézköruti Szinpadon

Kezdeté ¼9   Telefon 65-54

Uj szélhámossgot talált ki Ligetiné, a legrégibb pesti uzorásnő, akit a rendőrség őrizetbe vett Összejátszott több zugbecsűssel és hamis zálogcédulákat állítottatott ki, amelyekkel rengeteg embert károsított meg

(A Reggel tudósítójától.) Érdekes regényalak került a rendőrség kezére, tipikus *Balzac-figura*, híres uzorásnő, aki már emberemlékezet óta férfias önállósággal dolgozik, obskurus üzletekkel foglalkozik s már több ízben gyűlt meg a baja a hatóságokkal. *Ligeti Ignacné* ez a közsímsert uzorásnő, akinek neve már számtalanszor bukkant föl a rendőrség bünkrónikájában. Különösen a háború idején tűnt föl üzelmivel és akkoriban árdragításért többször el is ítélték. Utóbb mintha eltűnt volna, alig adott életjelet magáról, míg végül most kiderült, hogy

Ligeti Ignacné egészen újfajta szélhámos-ságot talált ki,

amellyel rengeteg embert károsított meg. A rendőrség egészen véletlenül fedezte föl Ligetiné újfajta csalásait. Az utóbbi időben ugyanis tömegesen érkeztek a rendőrséghez olyan följelentések, amelyek szerint *egészen különös zálogsalásokat* követnek el a fővárosban. A följelentésekből kitudt, hogy rengeteg az olyan károsult ember, aki zálogcédulákat vett és utóbb rájön, hogy a zálogcédulák sokkal nagyobb értékű tárgyakról szólnak, mint amilyen a zálogtárgyak valódi értéke. A rendőrségen ezek a följelentések dr. *Georgevits Béla* rendőrfogalmazóhoz kerültek, aki arra a gondolatára jött, hogy e hasonló büneselkmények között valami összefüggésnek kell lennie, vagyis valószínű, hogy

egy jól szervezett társaság hamisítja ezeket a zálogcédulákat.

Igy nagyarányu nyomozást indítottak és heteken át tartó kutatás után, amelyet dr. *Georgevits Béla* rendőrfogalmazó irányított, *Nemes József* és *Szabó János* detektívek olyan nyomokra bukkantak, amelyek *Ligeti Ignacné*hoz vezettek, aki az egyik *Eresébet-kürtöt* kávéházban tartotta főhadiszállását. A detektívek kipihatólták, hogy Ligetiné főhajtójuk volt azoknak a zugzálogházásoknak is, akiket a rendőrség már korábban ártalmatlanná tett s akik közül *Germanus Dezst* letartóztatott, *Mezei Jenő* pedig ma is körözött.

A két legfőbb zugbankár letűnése után találta ki Ligetiné a család új módját, amelynek a szomorú gazdasági viszonyok között valósággal konjunktúrája van.

Az utóbbi időben ugyanis egész sereg *élfelmes ember* foglalkozik azzal, hogy *összevásárolja* azokat a zálogcédulákat, amelyeket a szegény emberek nem tudnak kiváltani. Ezt a helyzetet aknáztta ki Ligetiné, aki nagy tömegben kezdte forgalomba hozni a zálogcédulákat. Ligetiné azonban nem egyszerű zálogcédulá-

kat árusított, hanem

összejátszott több zálogházi becsűssel,

ily módon egész hálózatot épített ki és így sikerült neki a zálogtett értéktelen tárgyakat nagy értékűnek becsülni. E hamis becsül alapján kiállított zálogcédulák vásárlói, akik súlyosan károsodtak, természetesen a rendőrséghez fordultak, így került autójuk *hurokra Ligetiné*. Ligetiné még szombaton este őrizetbe vették és ügyében vasárnap egész nap folytatták a kihallgatásokat. A rendőrség már kinyomozta a büntársait is és a károsultak tömege után most azokat a becsütsöket hallgatják ki, akik a jelek szerint a zálogcédulákat Ligetinének hamisították. Ezek a kihallgatások még napokig fognak tartani.

— *Pesthy igazságügyminiszter* vasárnapi beszámolója. *Pesthy Pál* igazságügyminiszter vasárnap beszámolót tartott Simontornán. A frankógy kezdete — mondotta többek között — az ellenzék követelte a kormány lemondását, ez azonban annak idején *katasztrófális lehetett volna*. Most a lemondással való gazdasági veszedelmek elmulthak, ezért *Béthlen* felvethette a bizalom kérdését az államfő előtt. Az újból megnyilvánult bizalom új kötelességet ró a kabinetre: *legközelebbi cél a magán-gazdaság szabálása*. A letárgyalásra váró ingó-jelzálogiaslatat meg fogja oldani a kisipari hitel kérdését. Végül arról beszélt, hogy a *frankógy a jogrendet is veszedelmizette*.

— *Vasárnapi üngylikösszágok*. *Kinész József*né, született *Glück Katalin* háztartásbeli nő *Mester-utca 1. szám* alatti lakásán *hipermangánna*, *Németh Mária* 16 éves varrónő *Pesterzsébeten Nagy Sándor-utca 48. szám* alatti lakásán *lyg-baldattal* megmérgezte magát. A két üngylikos nő a mentők a *Rókus-kórházba* szállították. — *Nagy Margit* 20 éves varrónő vasárnap este a *Lánchídról* a *Dunába* akarta vetni magát. A *vasárnap* azonban megakadt a ruhája, úgy, hogy a *tárolók*nek sikerült az üngylikosságot megakadályozni. Előállították a *félszázéves*re, ahol, miután szándékáról nem akart lemondani, saját *érelében* őrizetbe vették. — *Simon István* 21 éves fölymör vasárnap este a *Szent László-ut 31. szám* háza előtt *mellette* magát. A mentők súlyos állapotban a *helyőrségi* kórházba szállították. Üngylikosságának oka: *szerelemi bűné*.

— A *debreceeni* Bika-szálló égése. A *debreceeni* Bika-szálló égésénél az a hír terjedt el, hogy a tűzoltóság a palatét miatt nem tudott a tűzszekerek jutni. Félre-értékes elkerülése végett meg kell jegyeznünk, hogy ez csak a külföldi termékopalaföldesnél áll fenn, nem pedig a *házi* *Külföldi Eternit-palaföld*. A palaföldés különben sohasem akadályozhatta az oltsai munkákat, mert a tűzoltóság a palaföldést is felszedheti csakánnyal. Az Eternit-pala jó minőségű és ellenálló képességét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a *esepeli* robbanás alkalmával az Eternit-palával fűdött épületek tetőzetén semmiféle kár nem esett.

— *Ellenvélemény a tokaji lakásfőlszabadtás ügyében*. A *Reggel* legutóbbi számában foglalkoztunk a tokaji lakások november 1-i főlszabadtásával. Cikkünkre *rengeteg levél érkezett*, amelyek egyrészt *helyeslők és megköszönők*, hogy helyt adtunk a panaszoknak, a másik táborból azonban *más szemmel látják a tokaji lakásfőlszabadtás ügyét*. Az utóbbiak álláspontjának ad hangot az itt következő levél, amely a *lakásfőlszabadtás mellett emel szót*:

Mélyen tisztelt Főzserkesztő Ur! A *Reggel* legutóbbi számában a tokaji lakásviszonyokról cikk jelent meg, amelyhez *főlkérésre* legyen szabad néhány elfogulatlan megjegyzést fűz-nöm, hogy a *Reggel* mélyen tisztelt olvasóközönsége és az illetékesek teljesen tiszta képet nyerjenek. Tokajban a szabadforgalomra való áttérés nemcsak indokolt volt, de még a lakók túlnyomó többségének az óhajával is találkoztunk. Végére 12 év alatt a *legtöbb család helyzete lényegesen megváltozott* és kötöttforgalom mellett nem birt helyt változtatni. Tokajban ma is vannak üres üzletek és üres lakások, amelyek bérlőt várnak. Tokajban körülbelül 1100 család él, ebből a tekintélyes számból összesen mintegy 30 család emelt panaszt és kérte a kötöttforgalom visszaváltását. A panaszoknak a kiküldött miniszteri biztos ur utján való megvizsgálásakor kitudt, hogy a panaszokból alig néhány volt indokolt, mert a többi panaszos méltányos bér mellett új bérszerződést köthetett. De nem lehetett jogos panaszok tekinteni B. lapjának legutóbbi számában megjelent cikkben *főlsorolt személyek egyikét sem*, mert például gróf *Haller Pálné* urnőnek tokaji nagytőzsdéje ugyanolyan biztos megélhetést fog nyújtani a piac kellő közepén bérelt és már két év óta bezárva levő üzlet-helyiségben, mint jelenlegi, a *piactól* távolabb eső helyen, amelyhez talán csak megszokottságból ragaszkodott. Viszont mindenki tudja, hogy egy nagytőzsdé elbirja a békebeli lak-bért is, szóval még a magasabb bér sem lehet kifogás ez esetben a kötöttforgalom visszaállítására. A cikkben megnevezett két főszolgabíró ur közül *Wieland* főszolgabíró édesatyjával, *Wieland Lajos* nyug. táblabíró urral lakik együtt és az eddigi egyik megvásárolás lakását hatóságok előrangú, villaszerű, modern lakással cserélte föl és ugy vélem, hogy *nem volna hajlandó régi lakásában visszamaradni és az újról lemondani*. *Bollner* ügyvéd ur családja szintén nem fog az utcára kerülni, mert egy négy szobából álló és beköltözhető házat vetek 56 millió koronáért, amely összegnek a normális kamatai jóval kisebb összeget jelentenek, mint amennyi bért békeében kellett hasonló lakásért fizetni. Legyen szabad végül közl-nöm, hogy az *Omke helyi* főlkia is azt állapította meg, hogy *nincs szükség a kötöttforgalom visszaállítására*. Arra kérem, hogy adja közre és vagyon kitűnő tisztelettel és hálás köszönettel dr. *Goldmann Mór* ügyvéd.

— *Dr. Szentpétery Gyula* ügyvédi irodáját *József-utca 32. alól* *Vörösmarty-utca 3. alá* helyezte át. Telefon: *József 81-16*.

— *Fatűzés* a legkellemesebb és legolcsóbb a „Zephir”! Ezt veszik most oly sokan a világhírű „Zephir” folytonosú kárpját.

Az 1927. autóév világszenzációja:

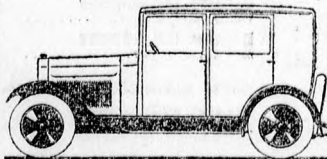

MATHIS

Nyolc lóerős, négy kerékfés, bőrkarosszériával, öt ballongumival

Abszolút üzembiztos, minden kényelmet biztosító luxus kivitel. Rendkívüli tartósság
Négy sebesség! *Legkönnyebb kezelés!* *Zajtalan járás!*

4 ajtós, 4 üléses „Modèle Simple” bőrkarosszériás .. K **95,500.000**
Ugyanez, nyitott ..... K **78,500.000**

Kedvező fizetési feltételek!
Prospektus postafordultával!
Egyes vidéki körzetképviseltek átadók!

Fogyasztás 100 km.-ként 6 l. benzín, 100 gr. olaj

Saját érdeke tehát, hogy a

„MATHIS 1927 MY” tipust kipróbálja!

Mathis Usines et Siège Social à Strassbourg központi vezérképviseltek Magyarország részére:

Városi eladási osztály: V, József-tér 1/A, Telefon: 106-04.

Özvegy Nagy Györgyné, „nemzetgyalázási” ügye

Rupert Rezső képviselő levele a szerkesztőhöz

(A Reggel tudósítójától.) Mult heti számunkban tudósítást közlöttünk arról, hogy a budapesti büntetőtörvényszék Török-tanácsa legközelebb in contumaciam fog ítélni özvegy Nagy Györgyné, hágai kézimunkatárnő ellen nemzetgyalázás bűntette miatt, mert állítólag

özv. Nagy Györgyné, hágai kézimunkatárnő ellen nemzetgyalázás bűntette miatt, mert állítólag nemzetgyalázó kijelentéseket tett Hágában

a törvényszék főtárgyalási termében, amikor ott Jankovich Arisztid ezredes és társainak frankhamisítási bűnpövével foglalkoztak. Ebben az ügyben most a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! Kedves Barátom!

Özv. Nagy Györgyné, aki lapod mult heti számából csak most értesült arról, hogy mialatt Hollandiában távol van, ellene a budapesti törvényszék „nemzetgyalázás” címén valami eljárást folytatnak, megbízott azzal, hogy védelmét lássam el. Engedd meg, hogy e tiszteletből folyóan mindenekelőtt a sajtóban keljek védelmére a velem között tényállás és bizonyítékok alapján.

Helyreigazítással élek tehát: nem a ti közlésetek ellen, hanem a védelem ellen beadott — vádirat ellen,

mert hiszen ti nem tettedek egyebet, mint közöltétek a vádat, amely a mult héten megkísérelt, de azután elhalasztott főtárgyaláson már nyilvánossá vált. Nem igaz, amit ez a vád mond, hogy tudniillik özv. Nagy Györgyné a vádbeli alkalommal vagy máskor Megyery Ella nevű hölgy előtt, vagy akárki más előtt azt a kijelentést tette volna, hogy: „Sajnos, én is magyar vagyok, de nagyon szegyelem, hogy közöm van ehhez a frankhamisító nemzethez”, stb. Egyáltalában nem igaz a vádirat többi állítása sem. Özv. Nagy Györgyné mindent, amint Megyery Ella följelentő — a vád tanúja — állítja, a hágai törvényszék főtárgyalási termében hangosan, a hallgatóság felé fordulva mondotta volna a Jankovich-pör

valamelyik vádlottjának a védekezése hallatára. Ezzel szemben, amint erre majd a bíróság előtt is hivatkozni fogok: Henry Asselin ur, az Havas-ügynökség tudósítója, J. van Dittmar ur, a „Times” tudósítója, G. Derjoe ur, a „Telegraph” szerkesztő-munkatársa igazolhatják, hogy a magyar nemzet tanujaként ezuttal fölépő urhölgy, akinek följelentése alapján a vádat emelték, elejétől végig valótlanul állított. Nevezett urak mindvégig jelen voltak a hágai tárgyaláson. Annak minden mozzanatát figyelemmel kísérték. Mindvégig özv. Nagy Györgyné szomszédságában ültek. Neki egyedül társaságát alkották. Francia nyelven kívül más nyelven egyikük sem beszélt.

Özv. Nagy Györgyné nemhogy hangosan nem, de még csak halk beszélgetés közben sem tett semmi olyasmiről csak egy szó említést sem, amiről Megyery Ella följelentése szól.

Ha Nagy Györgyné hangosan szól a hallgatósághoz, ezt a lapoknak is hozniok kellett volna s

egyetlenegy lap sem emlékezett meg az állítólagos incidensről.

„Szomorú, hogy a magyar írók a jazz-banddal és francia vigjátékutáztatokkal foglalkoznak”

mondja Hegedüs Lóránt, aki ötfölvonásos drámaírt Kossuth Lajos történelmi szerepéről.

(A Reggel tudósítójától.) Színházi és irodalmi körökben az elmúlt héten érdekes hír kelt szárnyra, hogy Hegedüs Lóránt Kossuth-dramát fejezett be, amelyet Hevesi Sándor leköltött a Nemzeti Színház részére. Fölkereztük Hegedüs Lórántot, aki drámájáról a következőket mondotta nekünk:

— A darab kész. A kézirat sorsát elsősorban Hevesi Sándornak, a Nemzeti Színház igazgatójának és Herczeg Ferenc barátomnak bírálatától teveszem függővé.

Tehát szó sincsen befejezett tényről. Amennyiben ők az 5 fölvonásos művet politikai és művészeti szempontokból egyaránt színpadra valónak tartják, akkor színre is kerül, ha azonban akár politikai, akár művészeti okoknál fogva a legesekélyebb mértékben is aggályaik lennének, úgy

a kézirat a papirkosárba kerül és soha semmiféle módon nem jut nyilvánosságra. Ehhez még csak annyit tehetek hozzá, hogy hosszú és lelkiismeretes politikai és történelmi kutatásaim dramatiszálása ez a mű, amelyben egyetlen olyan szó sem fordul elő, amely nem teljességgel hiteles vagy a történelmi igazságot nem szöszterint fűdi.

— Ezek szerint Kossuth drámája nem „A híd” — ellendramája?

— Nem is. Szerintem a 48–49-es időknek három nagy magyar tragikus hőse van. Az első Széchenyi, akinek alakját és tragédiáját Herczeg Ferenc olyan klasszikusan örökítette meg, hogy ezután több Széchenyi-dramát nem lehet már írni.

Én megpróbáltam Kossuth Lajos történelmi alakját egy dráma cselekményében megvilágítani

Mindentől is eltekintve, tisztán állhat a magyar olvasóközönség előtt, hogy néhai Nagy Györggy, volt országgyűlési képviselőnek, a Magyar Köztársasági Párt volt elnökének, a legnemesebb értelemben tulzó magyarnak hitvese: ez a nagyműveltségű, finom lelkű magyar asszony a vádbeli kijelentéseket már csak magukban vett badarságuk miatt sem tehette. Özvegy Nagy Györgyné nemes hivatásának élodakünn. A kenyérkereset gondjai mellett

sokat fáradozik a kis magyar apróságok hollandiai nyaralatainak és neveltetése érdekében.

De azért nem lehetetlen, hogy nemes és finom veretű egyénisége mégis könnyen kapcsolódhasson kerülhet valami nemzetgyalázási kalanddal, ha a holland közönség egy napon kénytelen lesz tudomásul venni, hogy még az ilyen nagyszerű asszony is, akit még a nagyműveltségű Hollandia is értéknek számít, tudásért iskolában alkalmaz, valahol Keleten, ahonnan azt a sok kis éhes, sápadtarcu gyereket hozzák — holland kenyérrel és holland jósággal jólakni —, mint büntetést ítélik el valami furcsa, egészen érthetetlen büntetést és csak úgy róla-néltüle, mialatt idegen országban azokért a kis Keletről jövő, sápadt gyerekekért szaladgál. Ebből csakugyan lehet kára a nemzeti besületnek valahol messze, Nyugaton... Őszintén tisztelő, készséges híved:

Rupert Rezső

és ha ez sikerül, akkor már csak annak az írónak kell jönnie, aki a harmadik nagy tragikus hőst, Görgei Arthurt írja meg a színpad számára.

Szomorú, hogy a magyar írók a jazz-banddal, francia vigjáték-utáztatokkal és drasztikumok kielezésével foglalkoznak,

ahelyett, hogy a magyar történelmi helyzetben találnának elhivatottságukhoz méltó témakört. Az irodalomra is illik annak, aki mindent tudott, Goethe mondása: Du greifst hinein ins volle Menschenleben, und wo du es packst dort ist es interessant.

SZOMBATON MEGNYILT

A

NEW-YORK
művész-
szobája

Kis FRÖHLICH
a zongoránál

Külön bejárat a Dohány-utca és Miksa-utca sarkán

Grünbaum
áruház
Olcsón
felruház

Női - Bałkisch
Leányka
Kabátok - Bundák
Ruhák

903du nagy Király ucca 13 csak bent az első udvarban átjáróház

SALAMANDER

hatalmas őszi szállítmányából
a következő cikkeket alkalmi egységáron ajánljuk:

Női, elsőrendű
lakkbetétetes cipő
295.000

Női, elsőrendű, fekete, barna
sevrő- és sportcipő
340.000

„Nem árt, ha az ember nem érvényesülhet tulkorán” — mondja Paulini, a „negyvenöt éves csodagyerek”

A „Háry János” szerzője huszonöt éves küzdelméről és a napi százezer koronáról, ami olyan nagy pénz, hogy el se tudná költeni

(A Reggel munkatársától.) Huszonöt évvel ezelőtt érkezett Pestre Paulini Béla és azóta itt ül a Balaton-kávéházban. Hogy közben élt, evett, aludt, szeretett, éppen úgy, mint más ember, — nehéz elhinni. Csak így tudom magam elé képzelni, hogy százszor is láttam itt: *ül a kávéházi asztalnál, rákönyököl a márványra, tenyerébe hajtva korán kopaszodott nagy gyerekszerű, szájának balsarkában kurta pipa, jobbsarkában pedig ez az állandó, kecsere, odavetett félmondattal, amit néha napjában tízszer is elmondott:*

— Nem lehet ebben a .... városban...

Pedig igazán sok mindent próbált ebben a városban Paulini Béla. Amikor husz éves korában a Dunántúlról feljött Pestre, műgye-tem hallgató volt, gépészmérnöknek készült. Aztán váratlan fordulattal — a váratlan fordulat az volt, hogy pénzhez jutott — megalapította az „Lé” című vicelapot. Később rengeteg *humorizmet irt* és kitűnő *karikatúrákat rajzolt* a legkülönbözőbb lapokban, gyermek-újságok szerkesztett és „*Gyilkos*” címmel egy gyilkos szatirájú darabot irt, amelyről tíz-husz hozzáértő kijelentette, hogy a legeredetibb magyar darabok közé tartozik, — a *közönségnek azonban nem kellett*, a darab egészen szabályszerűen megbukott. Nem tudott megélni az irodalomból Paulini, néha nekikeseredetten ott is hagyta kis időre. Hónapokon keresztül például *egy zsákkereskedésben volt könyvelő*. És talán másfél évvel ezelőtt volt, hogy szűkebb körű isméréssel ezzel a tervezéssel lepte meg:

— Nem csinálom én ezt tovább, nem írok többet egy sort se. Elmegyek a cirkuszba, ott fogom produkálni magam, „*Békamber*” lesznek. Beállítatok egy nagy üvegmedencét a porondra, vízzel megtöltetem és bemutatom, hogy

én, ha egy nagy lélekzetet veszek, két és félperelig tudok a víz alatt maradni.

Ezt még senki sem tudta megcsinálni, legföljebb két percig.

A cirkuszi publikumnak nem lehetett része ebben az érdekes produkcióban, mert egy kicsit másként fordult a dolog: Paulini

vett egy nagy lélekzetet és megírta ezt a „Háry János”-t,

amit nevezünk kalandos játéknak, legendának, daljátéknak, vagy akár magyar revünek, mindenestre *aranyos, szemet és szívet mosolygató darab, amelynek a magyar színpadi irodalom legnagyobb értéke között van a helye*. Az ünnepi premier után fölkerestem Paulini Bélát — természetesen a Balaton-kávéházban —, ahol egyéni szíliában, kissé rapszodikusan így mondotta el *élete történetét*:

— Találdan születtem. Jó régen. A falam egyik oldalában hogy üldögél, a másikon palatka cséveg, nyárfák fusognak... Azt éreztem mindig, hogy *úgy kell írni, ahogy ezek beszél-*

nek: a nyárfa meg a palatka... Hogy a mese-szöveget kitől tanultam? Hát a kedves és tehetséges „Mujder”-től. Mujdernek hívták a szárazdadám. Testben jó száraz csakugyan: nyolevan éves volt, ösztövére, de a lelkéből édes szirup áradt. Gyönyörűséges, háttörzsongató dolgokat mesélt királyfiakról, boszorkányokról, fülleskigyókról és egyéb angyali szürnyüségéről, — beh szép volt, el sem tudtam aludni, éhen álmodtam tovább a mesét. Be kell vallanom, hogy azóta sokat loptam Mujdertől, de viszont büszkén mondom, hogy csak ötlete, más senkitől. Pesten huszonöt éve élek és hogy mindjárt az életkörülményeimről is beszéljek — rengeteg tőpörtyűt fogyasztok: ez volt mindig a főledelem. Mert többre nemigen télt. Hogy a dolog megváltozzék, furesának találám,

hogy is tudnék én elkölteni, teszem azt, napi százezer koronát?

— Atyám nagy anyagi károkat okozott nekem. Ifjúságomban folyvást arra oktattak: *légy szerény, flam! légy szerény, flam!*

Hát ezt nem lehet csinálni Pesten.

Most vagy egy esztendője kezdtem gyakorolni a *nem-előre-közönséget*. Mert ez a jó. Elég jól haladok és amikor olykor már sikerül nem előre közönsömön egyes ifju ismerősöknek, esodálkozva fordulnak meg:

micsoda, ez föllázadt?

De ne tessék elhinni Paulininek, hogy ő már nem szerény ember. Most is hangsúlyozza és kéri: *írjam meg, hogy a „Háry”-t elejétől végig együtt írta Harsányi Zsolttal*, legföljebb azt a „plusz”-t vállalja, hogy ő volt a kezdeményező és a darab stílusa, groteszkebb ötletei tőle származnak.

Most egy-két pillanatig elgondolkozik Paulini, kutat az életében olyan emlékek után, amelyeket érdemes volna most elmondani.

— Egyszer, már Pesten — folytatja aztán —, konok gonoszságot követtem el. Volt egy nagy vörös kutyám, szép kutyá, nagyon ragaszkodott hozzám, holott alig tudtam neki enni adni. Végtelenül hü kutyá volt. És én —

eladtam, hogy magamnak szerezzek egy-két heti táplálékot.

Példátlán, kutyakomisz özség egy ugynevezett embertől.

Jövendő terveiről ennyit mond:

— Három egyfölvonásosom van készen, együtt föltenek ve egy estét. Három külön műfaj: a merevségből emelkednek föl a — lehetőleg — teljes lendületbe. Az első *bábjáték*, a második *kurucúrgyú daljáték* — a címe: „*Csinom Palkó*” — a harmadik *mesejáték*. A „*Csinom Palkó*” a leghosszabb, körülbelül ötvenperes.

A multról, a huszonöt esztendő küzdelmeiről, esalódásairól így beszél:

— Nem baj, hogy így volt. Rájöttem, hogy nem árt, ha az ember nem érvényesülhet tulkorán:

ülni kell, ülni, várni és gondolkozni, gondolkozni, rengeteget. S egyszerre csak lesz az ilyesből is valami.

Igy megbékült Paulini Béla a multak keserűségeivel és — ugylátszik — „ezzel a... városal” is. A siker, amelyben most része van, megbékélteti mindennel. Mert — ezt meg kell írni — szemmel látható, hogy a „*Háry János*” óta *másikpen néznek az emberek Paulinire*. A harmadik asztalnál két hölgy ül le és hallom, amint az egyik odasugja a másikatnak: „*ez itt Paulini Béla, aki a „Háry János”-t írta*”. Másik döntő jele a sikernek, hogy a kávéházban a four már nem szólítja „Béla bácsi”-nak, hanem Paulini urnak. Az ismerősök, akik bejönnek, nagyokat köszönnek feléje. *Előre köszönnek*. Paulini pedig még bucsuzáskor ezt mondja késői föfedezeletéhez:

— Egyesek Pirandellohoz szoktak hasonlítani engem. Ehhez csak annyit szólok, hogy *akkor igazán nincs semmi baj, mert Pirandellónak csak hatvanesztendőskorában kezdett érvényesülni, én pedig még alig vagyok negyvenöt éves*. Hozzá képest tehát *valóságos csodagyerek*... Halász Imre

Jeruzsálem

Minden mozilátogató emlékszik még a „*Tizparancsolat*” című filmre, amelynek alapötlete tudvalevően a bibliai korszak és a mai élet közötti párhuzam. Az újszerű téma és beállítás tetszett a közönségnek, a filmnek nagy sikere volt és ezzel dívatba jött a filmgyártásban az új műfaj: a modern és a bibliai kor elegyítésével vagy összehasonlításával készült szűs. A filmgyárak igyekeztek kihasználni a közönség érdeklődését és az utóbbi 3-4 évben legáltalában tízenöt olyan filmet láthattunk, amely az előbb említett alapötletet variálta a legkülönbözőbb formában.

A sok, egymáshoz hasonló „biblikus” film után most a népszerűvé vált zsánerben

egészen újat hoz a „Jeruzsálem” című film, amelyet esütörtökön fog bemutatni az Ufa-filmszínház. A

„Jeruzsálem”-ben

a vallásos elem, amelyet a példa szerint oly szívesen lát a filmben a közönség, nem párhuzam vagy visszapillantás formájában szerepel, hanem szervesen beolvad a történetbe, amennyiben ezek a részek is a jelenkorban játszódnak, de — a szentföldön.

A film

Selma Lagerlöf: „Jeruzsálem”

című ismert regényéből készült és két részből áll. Az elsőnek címe: „*A föld szava*”, a másodiké: „*Egy szív zarándokútja*”.

A két rész az Ufában egyszerre kerül bemutatásra.

A gondoságot, amelyet a „Jeruzsálem” készült, jellemzi, hogy két nagy filmgyár társult az elkészítésére: a berlini Ufa és a stockholmi Svenska filmgyár. A társulásra a Svenskanak azért volt szüksége, mert a férfi-főszerep eljátszására egyetlen mozzinészint találtak alkalmasnak: ez

Conrad Veidt,

öt kellett kölcsönkérniök az Ufától.

Helgm-ot, a prédikátort játssza Conrad Veidt. Megjelenése — szakállas Krisztusfej! — és újszerű szerepe új oldalról fogja a kitűnő filmszínészt híveinek bemutatni.

A női főszereplők közül

Jenny Hasselquist

az, akit első helyen kell említeni. A világhírű táncosnő filmen is a legelsőek közé tartozik: szépsége és kitűnő mimikája mellett egy-egy mozdulatának tökéletes artisztikuma elárulja, hogy a világ egyik legjobb táncosnője az, aki a szerepet játssza.

Svéd származású, de inkább spanyol race a feketehajú, fekete szemű, csodaszép

Mona Martenson,

aki Gertrud szerepét játssza. Úgy tudjuk, ez az első nagy filmje, de nem lehet kétséges, hogy szépsége és művészi játéka révén rövidesen szárnyrakapja nevét a hír.

Cars Hanson nevét kell még följegyeznünk, aki Conrad Veidt mellett másik férfi-főszereplője a

„Jeruzsálem”-

nek, továbbá Gustav Molander nevét, a kitűnő svéd rendezőt.

Az Ufa esütörtöki bemutatásával előreláthatóan ismét egy jelentős sikert könyvelhet el. (h.)

Lakáscsere

Dunára néző utcai, magasszföldszinti, modern négyszobos, V. ker., személynök- és Markó-utca sarkán lévő lakásomat elcséreltem egy hasonló, prima, Gellért-szálló környéki lakással. — Magyar Magasa Betonépítő Rt. V. ker., Személynök-utca 7. magasszföldszint 1. déliélt. Telefon: Teréz 3.20

VÁROSI SZÍNHÁZ

Igazgató: Sebestyén Géza

Jegypénztár telefonszáma: József 22-92

Huszka

Jenő, Bob herceg, Gül Baba, Aranyvirág, Lili bárónő stb.

Martos

Ferenc, a Kis gróf, Lednyvásár, Szibilli, Alexandra stb.

S Z E R Z Ő I

uj nagy operettjének bemutatója pénteken, 1926 október 22-én, este 1/2 8 órakor

előszőr

és a következő napokon minden este Somogyi Nusi, Harmath Hilda, Kabos Gyula, Sziklay József, Vargha Imre fölléptével

HAJTÓVADÁSZTAT

Operett 3 fölvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő

Rendező: Lóránth Vilmos, Karnagy: Vincze Zsigmond

Valkowsky Fedor gróf — Vargha Imre
Valkowsky Iván gróf — Kertész Gábor
Darikoff Grigor herceg — Kabos Gyula
Anna, a leánya — Harmath Hilda
Mirkó — — — Sziklay József
Petruska — — — Somogyi Nusi

Grodetzky — — — Sik Rezső
Leonid — — — Békássy István
Petrow — — — Molnár Sándor
Alexej — — — Hajagos Károly
Kocsmásos — — — Patáki Ferenc
Kocsmásosné — — — Hamvas Józsa

Cserkészintézetek, ball vendégek, táncosnők, zenészek, lakások, orosz parasztok

Történik a cári Oroszországban, az első és második fölvonás Valkowsky Fedor gróf kastélyában,

Az új díszletek és jelmezeket Bajá Benedek festőművész tervezte és Baumhöl Artur festőto

A táncokat Rott Ferenc tanította be

BANÁN-BENOZATAL

ÉRETT NYUGATINDIAI BANÁN

A LEGJOBB TÁPLÁLÉK

BP. TELEFON 982-85

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

ugyis, mint tódító és lódító Hány Bendeguz, mit szól hozzá: még az Andrássy-uti színház is bokáznai kezdtek szombat este a Kodály verbunkosára.

— Divalta jött az Opera, az angyalát!

— A divat: jó darab, jó előadás. A publikum svindlőnek, luftnak, reklámnak be nem dül többé. Mi lelkenedezve köszöntjük ezt az új magyar divatot, hiszen évekig verekedtünk érte, gyakran vadul, kiméletlenül, de soha másért, mint az igaz ügyért!

— Hoch! Eljen! Evviva! Netalán tán képviselőnek lép föl lenné és a programbeszédét trenirozza? Halljunk valamit végre a frissicpőzű, szénaillatos daljátékról!

— Ezuttal az első oldalra utasítom. Olvassa a vezércikket, aztán beszéljen, pupák! Csak annyit teszek hozzá, hogy kevés olyan garabonciás diák, ilyen eredeti, furcsa, szinte oroszos tehetség szaladag akár Párisban is a színház körül, mint Paulini Béla. Végre egy szindarabíró, akinek nincs a kisujjában a „mesterség”, aki azt se tudja, mi jár terem a „technika”, aki nem „boszorkányosan ügyes”, aki csak tehetséges és önmagát utánozza. És Harsányi Zsolt, ez a finom és kulturált költő, a most bontakozó szezon igazi hőse, akinek két színház zsúfoló nézőtere tapsol és aki ezt a példátlan síker-rekordot elvitathatatlanul kiérdemli tiszta és nemes művészetével. Kodály zeneszámai: a magyar népzene drágakövei. Boldogok lehetünk, hogy ilyen szent muzsikuskunk van! Az előadás: Márkus László, aki nyugodtan indulhatna külföldi túrnéra ezzel az együttessel. Nagy Izabella: a fiatal Blaháné. Emél nincs nagyobb és mélyebb bók. Van egy jelenete, amikor a kétfejű sasz eteti a Burg udvarán: mindenkinek a szívére átreszketett... Blaháné, Palló remek, elérékenyülten magyar figura. Körmeny, Marschalkó Rózi, Sebők Sári, Pusztai, Sándor Mária, Toronyi, Dalnoki, Szügyi, Lakatos, Palotai, Kornai milyen színesnek!

— Rég láttam vitéz kapitány urat ilyen meghatottan. Ha jól eszadom, dadogni is tetszik! — El vagyok ragadtatva! És képzelje, nem találkozik kivételül ezen a „Hány János”-on, amelyet 100-szor fognak adni az Operában.

— Nahát, ezzel megvoldánk. Volna talán még valami zenei vonatkozású hír? — Hát a „Hajtóvadászat” a Városban. Pénteken lesz a premier s az előadás tulajdonképpen primadonnája az a belterületen is ritka fény és pompa lesz, amellyel az új Martos-Huszka-operettet kiállították...

— Somogyi Nusi és Harmath Hilda ez ellen a megállapítás ellen tiltakozni fognak. — Tartom szerencsémnek és állok minden elképzelhető módon rendelkezésükre. Segédek Dr. Labass Jucy és gróf Mészáros Polett, aki most érkezett haza néhány napra Párisból... — Hozott valami érdekes újságot a Szajna partjáról?

— Egyelőre csak egy rektifikációt. Azt, hogy a tatár khán, akitől a rendjelet kapták, nem tatár s ennél fogva nem is khán, hanem az anconai herceg. Egyébként köszöni szépen, jól érzi magát, szerződése van a Dollyak színházhoz, november elsején már utazik is vissza. Részint erről jut eszembe még egy zenei vonatkozású hír: Endrődy Béla és Sacelláry Pál irtak egy édes, gyönyörű operettet, de igazán nagyon édeset, amelyet minden valószínűség szerint a Lázár-Sebestyén-allianc mutat be a Fővárosi Operettszínházban.

— Hát mi van tulajdonképpen a Fővárosiban. Minden nap egy másik hír jelenik meg róla, lassanként igazán pista lesznek a sok vad híreszteléstől.

— Bedő dr.-hoz eddig 130 ajánlat érkezett a színházra vonatkozólag, egyik sem komoly.

— Na és a Galsworthy.

— Nagyon szép és elegáns darab. Gombaszögi a darab végén megmérgezi magát. Ugy látszik, hogy en suite akarják adni, legalább is arra enged következtetni az, hogy Prof. Titkos Ilona néhány hétre elhagyja fővárosunkat.

— Amennyiben?

— Amennyiben elutazik a Lidóra, illetve a svájci hegyek közé. Vett egy olyan gyönyörű szürkés-kék kis autómobil, amelynek párja vörösrősen a velszi hercegből. Ezt aztán el nem hajlja a kapuja elől senki sem, ez a legpridatottabb privátulajdonosa.

— Gól! Apropos, mi van a „Gól”-al?

— Kelemen Viktor a következő előadást tartotta róla nekem:

Valamely kor vigjátéki termelése rendszerint sokkal pregnansabban tárja elénk az illető kor életét, mint a vonatkozó kor történelmi munkája. A modern színpad főke szemét nem korlátok el korunk jellegzetes típusai: Színpadi hős lett az orvos, a modern ledny, az ügyvéd, a bankár, a színész, a bankvezér, a fővárosi, a bankjajtócos, sőt újabb a direktor is. A sportember a mai napig elkerülte a színpadot. A „Gól” hárs sportember, mégpedig nemcsak foglalkozásra nézve, hanem gondolkodásában és etikájában is. Darabom hársnek történetében a sport-szerű gondolkodást próbáltam bemutatni, amely, meggyőződéseim szerint, a régi lovagias gondolkodás helyett fogja elfoglalni.

— Rómák. Na és a Vig? Persze, tábla rogyásig.

— Nagy formában vannak a szerzők, annyi bizonyos: a fiatal Mikszáth, mint főispán csináltakodik Miskolcon, Zsolt pedig kitétte a tábláját az Operaházra is. Terjeszkedik, fiókot nyitott. A Vig legközelebbi matiné-premierje után egyébként nem a Bírabeau-darab, hanem Szenes Béla darabja következik, a „Nem nőszülök!”

— Már megint micsoda ravaszsgát eszelhetett ki az a Szenes...

— Megmondhatom. Eddig behizelegte magát a férjhezmenendő leányoknál, az asszonyoknál és a férjeknél, most a házasulandó fiatalembereket környékezi meg.

— Csuda dolog ezzel a Szenessel. Ugyan, nem tudna valami pletykát róla?

— Ha tudnék, se mondanám, mert épp a multkor emittette, csak úgy mellékesen, hogy lelőne, ha valami galáns históriába keverném. No, de van a városban éppen elég.

— Lényegesen örövendek, kérem, lényegesen örövendek. Szabadna talán mindjárt az első...

— Hát ez egy kicsit komoly. Tudniillik erősen tartja magát a hír, hogy az a nagy port fölvert öngyilkosság, amelynek szenvedő hőse a magyar highe life egy ismert és kedvelt tagja volt — tulajdonképpen nem is volt öngyilkosság... — Hanem?

— Hanem?

— ...

— Talán szerencsétlenség?

— Nézze, nem tudom. De a revolvert állítólag a bezárt szekrényben találták. És nem hiányzott belőle egyetlen golyó sem.

— Kellemeiten, kellemeiten...

— Sz...! Ne olyan hangosan. Még meghallják a sérülési osztályon és kitáldják nyomozni a dolgot. Most egy aránylag édesebb dolog: a Newyork-étterem kis hermelines dísz-cukrosa, akinek konyak-öngyilkossága annakidején precedenst termelt az öngyilkosság terjedésben, a napokban megint bevett valamit. A háziorvos, természetesen már első percben látta, hogy a szenvedélyes kis öngyilkosnak semmi különösebb baja nincs. Tudván azonban a hölgy avarzióját a mentőkkel szemben, akik csunya csöveket dugnak az öngyilkos kislányok torakába, lézasan intézkedni kezdett: „Mentőkét, gyomormosdát!” Amire a hölgy meggondolta a dolgot s átülésből e szavakkal ébredt elre: „Jaj, nem! Vagy komolyan öngyilkos leszek!”

— Tettének oka?

— Tettének oka — ijesztés. És nem szállították be a Rókus-kórházba. Ezzel szemben minden külön értesítés helyett: a szorgalmas és tehetséges ifjú bankár, aki kivételesen dzsentri, — elveszi a szigetkirdy lednyát.

* Gárdos Margit, aki nemrég Hévízen és Siófokon osztaltan nagy sikert aratott esudatában egyéni táncaival, november 23-án délelőt a Belvárosi Színházban ismét tanujelét adja annak, hogy a legkiválóbb klasszikus táncosok egyike. Zongorán kísérő Nagypál Béla, a Királyi Színház kiváló karnagyja.

* Gyöncs-Guttman Fivérek tánctanárok értesítik tanítványait, hogy új iskolájukban (IV. Kigyó-utca 4. főemelet) ezúdon a modern táncokk párhuzamosan, kiváló tanérk vezetés mellett a ballet, klasszikus táncok és ritmikus torna szakaszú tanítást is bevezették. Zártkörű gyermektanfolyamok és hobbiszakok. József-körút 8. szám alatti iskola telefonja: József 102-17.

* Korunk elméletigénye művészetét cimen Lehel Ferenc előadást tart az Ernst-múzeumban esztőtökön délután 6-ker.

* Rabindranath Tagore hétfőn érkezik Budapestre. Fogadtatására a főváros és az irodalmi társaságok küldött-sége is megjelennek. Egyetlen előadást kéden tartja a Zeneakadémiában, amelyen Zsolt Ferenc, a Petőfi Társaság tagja tart bevezető és amelyet Kemény György írtoalmosa. Európa többi fővárosában tartott előadásai alkalmával fejedelemet megillető fogadtatásban volt része a nagy hindu költőepositolnak. Előadásának jegyrei Bárdok és a Zeneakadémia árusítják. (Koncert.)

* Az Új Föld eladósítja. Október 23-án, a Zeneakadémia rendezte meg az Új Föld, a modern törökvesű művizsgára előadósítást. A műsorban szerzeményekkel, illetve föllépőkkel többek között Tamás Aladár, Palasovszky Gdón, Majakovszkij, Fenyő Rózi, Somló István, Léner Jenő és Roth György szerepelnek.

SPIRA ÉS BEREGI

BUDAPEST Kossuth Lajos-u. 15. DEBRECEN Ferenc József-u. 47.

Nyakkendő- ujdonságaink

Kiváló izlésűek
és szeszácioá
olcsók!

Úsi P. C. HABIG-Kalapujdonságok
Párisi selyemingkülönlegességek

Fedák Sári

3

utolsó föllépése
Csütörtökön premier!
Andrássy-uti Színház

Ágytoll, pehely

szükségletét legelőcsöbben és legmegbizhatóbban az

Ágytoll- és Ágynemű Rt-nél Budapest VII. Erzsébet-körút 15

1 plümb pehelyből .... K 450.000

1 dunyhá pehelyből .... K 630.000

Ágytollak higyenikus göztisztítása

Paplanok nagy választékban!

Telefon: József 156-98

ZALOGCÉDULÁKAT kiválóan ékszeres-
ket bárkinél drágabban veszek.
Singer J. IV, Egyetem-utca 11. 1896. Telefon.

Megkezdtek

elsőrendű szobanövényeink őszi árusítását. Palmák, vízpalmák, japán vízinövények, fikuszok, tulók, kaktusz-félék stb.

Meglepő olcsó árak!

„Cyclamen” Rt

Főüzlete: V, Dorottya-utca 14

Fióküzlet: V, Nádor-utca 3

Saját kertészetünkben termelünk.

Kertalakitások, tervezések.

Faiskolai cikkek: fák, bokrok,

virdagok árusítása. Rózsafák.

Telep: I, Hidegkuti-ut 48

Megrendelések a főüzletben is

SZERDÁTÓL KEZDVE

GÓL!

A BELVÁROSI SZÍNHÁZBAN

KÖZGAZDASÁG

A leggyümölcsözőbb beruházás: az adóleszállítás

(A Reggel tudósítójától.) Napról-napra közelebb megyünk a tél előlé s a tél szegény és hideg éghajlatu országokban sok bajt és keserűséget jelent az emberek nagy tömegének. A dolgok természetes rendje szerint ilyenkor különös kímélettel kell bánni a tömeggel, segíteni a küzdő embereken, gondjain és bajain enyhíteni. Magyarországon, a politikai furcsaságok hazájában megfordítva történik minden. Az állam félelmetes hatalmi szerve,

az adószedő, éppen most, télviz küszöbén új rohamra indul

s bár nem pihent az év elejétől kezdve sem, most, az esztendő utolsó hónapjában különösen koncentrált buzgalommal végzi dolgát, hogy az év befejeztével ragyogó kimutatásokat, nagyszériú statisztikát prezentáljon s így érdemelje ki föllebbvalói dicséretét. Hogy e díszletet egzisztenciáj pusztlásával, keserves könnyekkel jár és fogak csikorgatásával, azzal a hivatali lélek nem törődik. Gépies precizitással forog tovább a fogaskerék s kétségtelen, hogy a pénzügyminiszter januári kimutatásában az adóbevételek olyan ritka rekordját fogja föltüntetni, amely még a derék Mr. Smith optimista jelentéseit is háttérbe szorítja. Türelmeseleg ugyan kijelentik, hogy az adóköz terheit enyhíteni igyekeznek és minden kedvezményt megadnak a bajokkal küzdő szegény embereknek, de a jóakaró szava elnémul, amire az alsó hatalmasságokhoz ér és

az adózó közönség csak azt látja, hogy soha ilyen rideg közöny és kerülhetetlen szigorúsággal nem bántak vele, mint az új Magyarország mai napjában.

Ez a rideg közöny, amellyel súlyosan terhelt emberek minden panaszos szavát a hivatali bürokrácia fogadják, mélyen elkeseríti az embereket. Hát hogyné! A régi boldog időkben Magyarországon nemzeti jövedelem volt kerek összegben és fél millió aranykorona, míg az állam kiadásai kerek összegben egy millió aranykoronára rúgtak. Ma

három milliárd aranykoronára apadt le ez a nemzeti jövedelem, de az állami kiadások összege változatlanul egy milliárd aranykorona körül forog.

Alig másfél milliárd papirkoronával keresőbb! Hogyan viselje a leszegényedett ország ennek a rettenetes hivatali apparátusnak a terheit? Hiszen azon az adón kívül, amelyet készpénzben kénytelen az ember hosszú sorparás és időpazarlás árán befizetni, minden fatát kemérral, minden kocakacukorral, minden korbórral, amelyet elfogyasztunk, hozzá kell járulnunk az állam kiadásaihoz, amelyeknek negyven százaléka egy gigantikus s egyre gyarapodó hivatali apparátus költségeire megy el? A legelkeserítőbb azonban az, hogy nem elég, hogy ezt az óriási terhet viseljük, de ezenfölül még

külön költségvetési fölösleget is produkál az állam polgáraitak adójából,

amelyet nemes gesztussal, hosszú tárgyalások és hivatali értekezletek után beruházások formájában, de legalább 1% évi idő- és kamat-

vesztéssel árán visszajuttat a gazdasági vérkeringésbe! Holott milyen egyszerű és milyen gyümölcsöző beruházás volna

az adóterhet a múlt évi fölösleg összegével leszállítani.

Nincs az az építkezés, ut- vagy vasútépítés, amely annyira serkentené a termelést, mint terhelnek ilyen könnyítése. Évekig küzdöttünk a cukoradó leszállítása érdekében s valóban kiderült, hogy a cukoradó hozadéka a leszállítás után nagyobb lett, mint amennyit a magasabb ráta mellett hozott. Így a leszállított adó is tulajdonképpen adóemelést jelent, a forgalom megkönnyebbülését és meggyorsulását és így az adóhozadék növekedését. Mindezek azonban egyelőre hiu remények! A magyar közigazgatás gyökeres reformja olyan szívós érdekbe ütközik, hogy a magyar hivatalnokai szervezet átalakítására, a hivatalnokok számának most már komoly csökkentésére gondolni sem lehet. Az állam személyi kiadásának a legnagyobb költségvetési tételnek csökkentése egyelőre hiu remény csupán. De ha már csökkentésről nem lehet szó, miért nem elég-szik meg a pénzügyminiszter anyai jövedelemmel, amennyi e kiadások fődézteré elegendő? Sőt, miért nem elég-szik meg az adóleszállítással, amelyet tavaly tudott kimutatni? Miért kell

a múlt évi jövedelmi és kereseti adókat olyan terheteljesen fölemléni, tehát éppen azokat a bevételeket, amelyeket a városi lakosságnak, az értelmiségnek, a kereskedőnek és iparosnak kell kiizzadnia?

Aláírkit megkérdőz az ember, mindenkinek az adóját a múlt événél jóval magasabbra szabták az idén? Miért kell a városi adóttöbbletekből vidéki utakat és falusi házakat építeni? Mert a beruházási programban, amelynek fődéztere jelentős részben a fővárosi adóbevételekből került ki, hiába kerestünk olyan beruházást, amelynek a főváros polgársága venne hasznát.

× **Bárczy István** a Nova alelnöke. A Nova Közlekedési és Ipari Rt. igazgatósága a napokban tartott ülésében **Krausz Simon** urat az igazgatóság elnökévé, **dr. Bárczy István**-ny. igazságügyminiszter urat alelnökké választotta meg.

× A Kereskedelmi Bank 9 millió dollárt közvetített előnyös föltételekkel a városoknak. Kedvező eredménnyel fejeződtek be a magyar városok újabb kölcsöntranszakciójáról folytatott tárgyalások. A pénzügyminiszterterületben megállapodtak a **Speyer-céggel**, amelynek alapján a városok 9 millió dollárral jutottak. A tárgyalások **Welsz Fülöpnek**, a Kereskedelmi Bank elnökének közvetítésével folytak és a vármegyék kölcsönrel is előnyösebb föltételeket biztosítanak a városoknak. Ezuttal **Speyerék 7%-os** kötvénytípus kibocsátására vállalkoztak, tehát a kamatleértékesítés terén jelentős a haladás az előző 7,5%-os emissziókkal szemben és mindenesetre **előnyösebb kamatúakat** kötvénytípusú hosszút meg, ami ki fog hatni az összes következő magyarországi hitelnyújtásokra. De egyáltalán lényeges a haladás a folyósítási árfolyam tekintetében is: a pénzügyminiszterrel kötött megállapodás értelmében ugyanis az új városi kölcsön 80%-os árfolyamon kerül kibocsátásra, holott a 7,5%-os vármegyék kölcsön árfolyama 7%-os típusra átszámítva, a kibocsátási árfolyam 85%-ának felel meg. A városok szempontjából rendkívül fontos a megállapodásnak az a része, hogy ennél a kölcsönrel a kibocsátási árfolyamból csak egy részét kell kivonni, az összesen nem tartanak vissza, hanem a folyósítási árfolyamot minden levonás nélkül kézhez vehetik a városok. De még kedvezőbb fejlődést látnak, ha a mostani transzakciót a múlt esztendő városi kölcsönrel hasonlítjuk össze: akkor a városok 82% folyósítási árfolyamot kapnak, amiből fél évi kölcsönszolgáltatás (1,8%) és a tényleges költség visszatartatják, ugr. hogy a városok 100% helyett csak 77%-ot vettek kézhez. Most 7%-os kölcsön vesznek föl és a kölcsönérték 89%-át fizetik ki nekik.

× „**OFA**” **Holzindustrie A. G.** Genf közgyűlésén elhatározta, hogy a IV. sz. szelvények e hó 16-tól 3,50 svájdi frankkal, levonva 3% a svájci szelvényadó fejében, tehát netto 3,395 svájci frankkal kerülnek bevitálásra, még pedig Budapeston a **Maklárul**, Bécsben a **Niederösterreichische Escompte Gesellschaft**-nál, Genfben a **Compagnie d'Escompte de Geneve**-nél és Zürichben a **Blankart & Co.** bankházánál.

× A **Kallós-Kompasz II. kft.** Kallós János szerkesztésében, a „**Pesti Póster**” kiadásában megjelenő és gazdasági, pénzügyi és tőzsdei Kompasz II. kötetét, az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési és egyéb részvényszármazékok legújabb adataival, pengemérfeljegyzéivel. Az 1250 oldalas díszmű az első kötettel 600 000 K.

Leszállított árakon!
MICHELIN PNEU
legjobb, legolcsóbb!
Gyári lerakat: **Nagy József**, Andrásy-út 34. szám
Telefon 21-97

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA
Sternit
PALA
CSAK AZ „Sternit” VEDSZÓVAL JELELT LAP VALÓDI
STERNIT-MŰVEK, HATSZEK, LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR, NYERGES-ÚJFALU.

METROPOL-ÁRUHÁZ
Rákóczi-út 36
Ajándékba adunk 12 zsebkendőt minden vevőnknek, aki 500 ezer koronán fölül vásárol. Őszi bevásárlása előtt látogassa meg áruházunkat. Saját gyártmányu pamut-, vászon- és sifonáruinkat módunkban van a legolcsóbban árusítani. Nehány cikk árát itt közöljük. Figyelje meg hirdetésünket:

Chiffon fehérneműre . . .	9.000 K	Gyapjukazán	47.500 K
Pamutvászon, vastagszálú	10.800 K	Gyapjukazán, egész prima	58.000 K
Batiszt-chiffon	18—35.000 K	Női szövetek	55—300.000 K
		Férfi gyapjuszövetek	80.000—350.000 K

Cégünk különlegességei:
Ia kelengye pamutvászon 20.800 K
Lepedővászon, vastagszálú 35.000 K
Paplanlepedő, 180 cm. sz. 56.000 K
Pouplin . . . . . 28.000 K
 Lenvásznak, len- és damasztaszalnaművek

Vidékre készséggel küldünk mintákat

No vásároljon **gyermekkoscst, vas- és rézbutort** míg olcsó árainkól meg nem győződtek. Ezeket vászongyárral, Andrásy-út 38. sz. Párisfal szomben. Golyós csapágygyermekkoscst kizárólagos eladását!

Veszünk régiségeket, műtárgyakat, szőnyegeket, dísztárgyakat, stb. Pérfirhat, felhívom! Ugrszin- ten ezen tárgyakról **zálogjegyeket**
„**UNIO**” VIII, Rákóczi-út 43. Telefon: József 76-60

Matracgrádlík damasztok, afrik és szőr nagybani árban
REVÉSZ KÁROLY VI, Vilmos császár-út 55. szám

Ujjlás a paplanyártás terén
Sok évi kísérletezés és tapasztalat után különféle (speciális) módszerünk felhasználásával sikerült az „**IDEAL PAPANOK**” minőségét különösen könnyűvé tennünk és azokat már új állapotban hozzuk forgalomba
Sándor „IDEAL” paplanyár
IV, Kamermayer Károly-utca 1

ZÁLOGCÉDULÁKAT kiváltak. Ekkorokot, brillánsokat bárkinek drágábban vesz:
Székely Emil Kiváló. (Terés-templommal utca) 51. (Szomben.)

